

ይህ የጥናት መምሪያ
የሚያተኩረው በቤተ ክርስቲያን
አገልግሎት ላይ በተሰማሩ
ሰዎች ላይ ሊሆን የጥናት
መምሪያውን በብዙ የተለያዩ
መንገዶች መጠቀም ይቻላል።
በግል የእግዚአብሔርን ቃል
ለማጥናትም ሆነ በአዋቂዎች
የሰንበት ትምህርት ቤት ወይም
በመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት
ቤት መጠቀም ይቻላል።

ይሁንና መምሪያው የተዘጋጀው
በትምህርተ-መለኮት ማስፋፊያ
(ት.መ.ማ) መልክ ነው።
በመሆኑም ይህ መጽሐፍ
መምህርን ተከቶ ስለ መጽሐፍ
ቅዱስ ትምህርተ-መለኮት
ወይም አገልግሎት ለተማሪው
ጠቃሚ ትምህርቶችን
ያስተላልፋል። ተማሪው በዚህ
የጥናት መጽሐፍ እየተመራ
ጥያቄዎችን በመመለስና
የተማሪውን ከሕይወቱ ጋር
በማዛመድ በቀን አንድ ሰዓት
ያህል ጊዜ ያላልፋል።

ከሁሉም የላቀ ትርፍ
የሚገኘው ደግሞ ተማሪዎቹ
በሳምንት አንድ ቀን
ተሰባስበው የተማሩትን
ሲከልሱና የእግዚአብሔር ቃል
እንዴት ካሉበት ሁኔታ ጋር
እንደሚዛመድ ሲወያዩ ነው።

የዮሐንስ ወንጌል

የጥናት መምሪያና
ማብራሪያ

በትምህርተ መለኮት ማስፋፊያ (ትመማ)
መልክ የተዘጋጀ

ጽሑፍ:- በሉዊስ ቢክስቢ እና በቲም ፌሎስ
ትርጉም:- በመስፍን ተስፋዬ
እርማት:- በፍቃዱ ገብሬ

የመጀመሪያ እትም 1991 ዓ.ም (1998 A.D)

2ኛ እትም 1993 ዓ.ም (2001 A.D)

3ኛ እትም 1996 ዓ.ም (2004 A.D)

ትምህርት 1	1
ትምህርት 2.....	28
ትምህርት 3	56
ትምህርት 4.....	85
ትምህርት 5	118
ትምህርት 6	144
ትምህርት 7	172
ትምህርት 8	211
ትምህርት 9	243
ትምህርት 10.....	273
ትምህርት 11.....	303
ትምህርት 12	331
ትምህርት 13	357
ትምህርት 14	387
ትምህርት 15	416
ትምህርት 16.....	444
ትምህርት 17	472
ትምህርት 18	500
ትምህርት 19.....	525
ትምህርት 20	553

የዮሐንስ ወንጌል

የመጀመሪያ ቀን፡

መግቢያ

1ኛ ጥያቄ፡ ሀ) ኢየሱስ ክርስቶስ እስካሁን ከነበሩት ሁሉ ይልቅ የሚበልጥ የሆነበት ምክንያት ምንድን ነው? ለ) ስለ ሕይወቱ ማጥናት አስፈላጊ የሆነው ለምንድን ነው?

እስካሁን ከነበሩት ከማንኛውም ይልቅ እንደ ኢየሱስ ክርስቶስ የዓለምን ታሪክ የለወጠ ሰው የለም። በኢየሱሱም ከተማ በመስቀል ላይ በሞተው ሰው ምክንያት የሰው ልጆች ታሪክ የተለየ መልክ ይዟል። ምንም እንኳን ሞኝነት መስሎ ቢታይም (1ኛ ቆሮ. 1:17-25) ፥ የኢየሱስ ክርስቶስ ሞት የሰው ልጅን ታሪክ ለውጦታል።

የክርስትና ማዕከል ኢየሱስ ክርስቶስ ራሱ ነው። ያለ ኢየሱስ ክርስቶስ ክርስትና ሊኖር አይችልም። ሰው የሚድነውና ዘላለማዊ ሕይወትን የሚያገኘው በኢየሱስ ክርስቶስ በማመኑ ነው። በኢየሱስ ክርስቶስ እውነተኛ እምነት እንዲኖረን ማንነቱን፣ ምን እንዳደረገና የደህንነትን መንገድ እንዴት እንደከፈተልን ማወቅ ይኖርብናል። ብዙ ክርስቲያኖች በኢየሱስ እንደሚያምኑና ክርስቲያን እንደሆኑ ይናገራሉ። ስለ ኢየሱስ ያላቸው ዕውቀት ግን በጣም ጥቂት ነው። ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ያለንን ትክክለኛ መረዳት ለማድናገር የሚሞክሩ ብዙ የሐሰት ትምህርቶች አሉ። አንዳንዶች እርሱ ብቻ እግዚአብሔር እንደሆነና እግዚአብሔር አብ እንደሌለ ይናገራሉ። አንዳንዶች ደግሞ መልካም ሰው ወይም ነቢይ ብቻ እንጂ በፍጹም አምላክ እንዳልሆነ ያስተምራሉ። ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ትክክለኛ እምነት እንዲኖረን በሀገራችን በኢትዮጵያ በመስፋፋት ላይ ያለውን የሐሰት ትምህርት ለማስተካከል መጽሐፍ ቅዱስ ስለ ኢየሱስ ምን እንደሚያስተምር መረዳት አለብን። በኢየሱስ ላይ ያለን እምነት ትክክለኛ የሚሆነው ያን ጊዜ ብቻ ነው። እውነቱን የምናውቀውና ከተሳሳተ አስተሳሰብ ነፃ የምንሆነውም ያን ጊዜ ብቻ ነው (ዮሐ 8:31-32)።

2ኛ ጥያቄ፡ ሀ) በኢትዮጵያ ያሉትን ጥቂት የሐሰት ትምህርቶች ዘርዝር። ለ) እያንዳንዱ የሐሰት ትምህርት ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ

በዚህ የጥናት መደሪያና ማብራሪያ (ት.መ.ማ.) መጽሐፍ የሐንስ በመባል ስለሚታወቀው የመጨረሻው ወንጌል እናጠናለን። የሐንስ ወንጌል በመባል የሚታወቀውም ጸሐፊው የሐንስ ስለሆነ ነው። ይህን መጽሐፍ የምናጠናው ስለ ኢየሱስ ለማወቅ ብቻ ሳይሆን ካመንንበት ጌታና አዳኝ ጋር ያለንን መቀራረብ ለማጠናከር ነው። የሐንስ ወንጌል በዛሬ ዘመን ላሉት ኢትዮጵያውያን የተጻፈ ይመስላል። ሐዋርያው የሐንስ ይህን ወንጌል የጻፈው ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ በስፋት ማወቅ የሚገባቸውና በእምነታቸው የደከሙ ሁለተኛና ሦስተኛ ትውልድ ክርስቲያኖች በነበሩበት ዘመን ነው። ከዚህም በተረፈ ይህ ወንጌል የተጻፈው በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ሐሰተኛ ትምህርት እየተስፋፋና በውጭ ካሉት ደግሞ ተቃውሞ እየተሰነዘረ ስለነበር ለተነሡት ችግሮች መፍትሔ ለመስጠት ነበር።

ይህን መጽሐፍ ስታጠና በጥናቱ መመሪያ ላይ የተጻፈውን በጥንቃቄ አንብብ። የተሰጡትን ጥያቄዎች በጥንቃቄ መልስ። በግልህ የእግዚአብሔርን ቃል ማጥናትና ማወቅ በጣም አስፈላጊ ነው። ይህንንም የምናደርገው ጥያቄዎችን በመጠየቅና የእግዚአብሔር ቃል የሚያስተምረውን በመገንዘብ ነው። ስለዚህ የመጽሐፍ ቅዱስ ማብራሪያውን ከማንበብህ በፊት ለጥያቄዎች መልስ መስጠትህን አረጋግጥ። ስላነበብከው የቅዱሳን መጻሕፍት ክፍል እንደሚገባ ለማሰብም ጊዜ ይኑርህ። የመጽሐፍ ቅዱስ ማብራሪያው ያላነሳቸውን አንዳንድ ነጥቦች ትመለከት ይሆናል። የመጽሐፍ ቅዱስ ማብራሪያው አንድ ሰው ከእግዚአብሔር ቃል የተረዳውን ያሰፈረበት መጽሐፍ መሆኑን አስተውል። ስለ መልሶች አሰብና የምናጠናቸውን ትምህርቶች ከሕይወትህም ጋር ለማዛመድ ሞክር። የእግዚአብሔርን ቃል እንድናጠናው ብቻ ሳይሆን እንድንታዘዘውም ጭምር ይገባል። ሮሜ 15:4 «በመጽናትና መጻሕፍት በሚሰጡት መጽናናት ተስፋ ይሆንልን ዘንድ አስቀድሞ የተጻፈው ሁሉ ለትምህርታችን ተጽፏል» ይላል።

ይህ መጽሐፍ የተዘጋጀው የጥናት መጽሐፍ እንዲሆን ብቻ ሳይሆን እንደ መጽሐፍ ቅዱስ ማብራሪያ ጭምር እንዲያገለግል ነው። የሐንስ ወንጌልን ስታጠናም ሆነ ስታስተምር እንደ ማመላከሪያ ልትጠቀምበት ትችላለህ።

የጥያቄዎቹን መልስ በራስህ ደብተር ጻፍ። የመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ ቃላት ከሌላህ በጥናትህ እንዲረዳህ ለማግኘት ሞክር። ስለ ዮሐንስ ወንጌል የተዘጋጀ ሌላ የመጽሐፍ ቅዱስ ማብራሪያ ቢኖርህ ይህን ጥናት ይበልጥ እንድትረዳ ሊያግዝህ ይችላል። አዲሱ የመጽሐፍ ቅዱስ ትርጉም ካለህ በተጨማሪ ብትጠቀምበት መልካም ነው።

ተማሪውን በጥናቱ ለመርዳት ታስቦ ትምህርቱ በአምስት ቀኖች ተከፋፍሏል። የአንዱን ቀን ከፍል በአንድ ጊዜ ለመጨረስ ሞክር። አንዳንድ ትምህርቶች ከሌሎቹ ይልቅ ረጃጅም ስለሆኑ ከሳምንቱ ስብስባ በፊት ጠቅላላ ትምህርቱን ለማጠናቀቅ በቂ ጊዜ ይኑርህ። በትምህርቱ ብዙ የማመሳከሪያ ጥቅሶች ተሰጥተዋል። «ተመልከት» የሚሉትን ልብ አድርገህ አንብባቸው። «ተመልከት» የሚል የሌለባቸውን ግን በቂ ጊዜ ካለህ ወይም በሌላ ጊዜ ልታነባቸው ትችላለህ።

የዮሐንስ ወንጌል ጥናት ዓላማ

1. የጌታ ኢየሱስ ክርስቶስን ሕይወት፣ ባሕሪና አገልግሎት እንደሚገባ ለመረዳት፤
2. በዚህ ወንጌል ስለ ኢየሱስ አምላክነት የተሰጡትን ማስረጃዎች ለመማር፤
3. ኢየሱስ «እኔ ነኝ» ብሎ የመሰከረባቸውን ነገሮች ለማጥናትና ስለ አምላክነቱ ማስረጃዎች የሆኑበትን ምክንያት ለመረዳት፤
4. በኢየሱስ ማመንን በተመለከተ በደቀመዛሙርቱ፣ በሃይማኖት መሪዎችና በሌሎችም ሰዎች ሕይወት የተነሣውን ክርክርና አለመግባባት ለመከታተል፤
5. ዮሐንስ ይህን ወንጌል የጻፈበትን ምክንያት ለመረዳት፤
6. በግል ሕይወታችን በእርሱ ላይ ያለን አምነት እንዲያድግ ክርስቶስን የበለጠ ለማወቅ እንድንግር፤
7. ለሌሎች ስንመሰክርም ሆነ በግላችን ሊረዱን የሚችሉትን ዋና ዋና ጥቅሶች በቃላችን ለማጥናት፤
8. የወንጌሉን አጠቃላይ አሳብና በእያንዳንዱ ምዕራፎች ያለውን አሳብ ለማወቅ ነው።

በዚህ ሳምንት ጠቅላላውን የዮሐንስ ወንጌልን እናነባለን። ይህን ግብራሪያ ከማጥናትህ በፊት በእያንዳንዱ ክፍል የተሰጡትን መመሪያዎች አንብብ።

3ኛ ጥያቄ፡- የዮሐንስ 1-5 አንብብ። ሀ) ስታነብ «ማመን» የሚለውን ቃል የሚያመለክቱ ጥቅሶችን ዘርዝርና ሰዎች ያንን በእንዴት ዓይነት ሁኔታ እንደተቀበሉ መዝግብ። ለ) በእነዚህ ምዕራፎች የተጠቀሱትን ዋና ዋና ጉዳዮች በመመዝገብ የዮሐንስ ወንጌልን ዋና ዋና ነጥቦች በአጭሩ ለማቅረብ ጀምር።

አራቱ ወንጌሎች

4ኛ ጥያቄ፡- ሀ) «ወንጌል» ምን ማለት ነው? ለ) በዕለታዊ አነጋገራችን ይህን ቃል እንዴት እንጠቀምበታለን? ሐ) መጽሐፍ ቅዱስ እንዴት ይጠቀምበታል? መ) የወንጌል ትምህርት ናቸው ብለን የምናምንባቸው ነገሮችን ዘርዝር።

ኢየሱስ ክርስቶስ በእግዚአብሔር ዕቅድ ውስጥ በጣም አስፈላጊ በመሆኑ አብዛኛው የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል በእርሱ ላይ ያተኩራል። ብሉይ ኪዳን እንደሚመጣ ያመለክታል፤ አዲስ ኪዳን ደግሞ ማንነቱን፣ ለምን እንደመጣና የመምጣቱ ውጤት ምን እንደሆነ ያመለክታል። ጌታ ኢየሱስ ማን እንደሆነ በትክክል እንድንረዳ ስለ ኢየሱስ ሕይወትና ሞት እግዚአብሔር አራት መጻሕፍት እንዲጻፉ አድርጎአል። እነዚህም መጻሕፍት «አራቱ ወንጌሎች» ይባላሉ።

5ኛ ጥያቄ፡- ሀ) አራቱን ወንጌሎች ዘርዝር። ለ) ስለ ኢየሱስ ሕይወት እግዚአብሔር አራት መጻሕፍት እንዲጻፉ ያደረገው ለምን ይመስልሃል?

አራቱ ወንጌሎች የተጻፉት በመንፈስ ቅዱስ በተመሩ አራት ግለሰቦች ነው። እያንዳንዱ ወንጌል ዓላማ አለው። እንደኛው የተጻፈው አይሁዳውያን ወንጌልን እንደሚገባ እንዲረዱ ነው። ሌሎቹ የተጻፉት ደግሞ አሕዛብ የኢየሱስን ማንነት እንዲረዱ ነው። የኢየሱስን ማንነት እንደሚገባ እንድንረዳ እያንዳንዱ ወንጌል ኢየሱስ ክርስቶስን በጥቂቱ በተለያየ ሁኔታ ያቀርብናል።

«ወንጌል» «የምሥራች ቃል» በመባልም ይታወቃል። «ወንጌላዊ» የሚለው ቃል የተገኘውም ከዚሁ ቃል ነው።

በኢትዮጵያ ግን የዚህ ቃል ትርጉም በመለወጡ «ወንጌል» ወይም «ወንጌላውያን» ስንል ምን ማለታችን እንደሆነ ብዙ ሰዎች አይረዱም። ምናልባትም የተሳሳተ ትርጉም ሊሰጠው ይችላል። ወንጌል «የምሥራች ቃል» ማለት ነው። በሌላ አነጋገር ወንጌል ማለት የምሥራቹን ቃል ማወጅ ማለት ነው። ልጅ ሲወለድ እንደሚደረገው ሁሉ ደስ የሚያሰኝን ነገር መናገር ማለት ነው። የወንጌል የመጀመሪያ ትርጉሙ ይህ ነው። በግቴዎስ፣ በማርቆስ፣ በሉቃስና በዮሐንስ ያለው የምሥራች ቃል ምንድነው? የምሥራቹ ቃል ኢየሱስ ክርስቶስ እንደመጣ፣ በምድር እንደኖረና የሰዎችን ኃጢአት ለማስወገድ በመስቀል ላይ እንደሞተ ያበሥራል። ከሞት ተነሥቶ ወደ ሰማይ አርጎ አሁን ያለው በእግዚአብሔር አብ ቀኝ ነው። በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል እግዚአብሔር ለሰዎች ሁሉ የደህንነት መንገድ አዘጋጅቷል።

«ለምን አራት የወንጌል መጻሕፍት እንዲኖሩ አስፈለገ?» የሚለውን ጥያቄ እንዴት ትመልሰዋለህ? በመሠረቱ አንድ ወንጌል ብቻ ነው ያለው። ይህም ስለ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ የተሰጠ መልእክት ነው። ቢሆንም ስለ አንዱ ወንጌል እንዲጽፉ እግዚአብሔር አራት ሰዎችን መርቷል። እነዚህ ሰዎች በመንፈስ ቅዱስ ተመርተው የኢየሱስን ታሪክ በተለያዩ ገጽታ አቅርበውታል። አንድን ጉዳይ የተለያዩ ሰዎች ለተለያዩ አድማጮች እንደሚናገሩት ሁሉ፣ እነዚህም ሰዎች የኢየሱስ ክርስቶስን ታሪክ ለተለያዩ ሰዎች የተለያየውን ዓላማ ይዘው ጽፈውታል።

የመጀመሪያዎቹ ወንጌሎች - ግቴዎስ፣ ማርቆስና ሉቃስ በጣም ተመሳሳይ ናቸው። የመጽሐፍ ቅዱስ ምሁራን «ሲኖፕቲክ ወንጌሎች» ወይም «ተመሳሳይ ወንጌሎች» በማለት ይጠሩአቸዋል። እንደዚህም የተባሉበት ምክንያት እነዚህ ሦስት ወንጌሎች የኢየሱስን ታሪክ በተመሳሳይ መንገድ ስለሚያቀርቡ ነው። ስለ ኢየሱስ ሲናገሩ ተመሳሳይ ቃላትን፣ እንዲሁም ተመሳሳይ ቅደም ተከተልን ይከተላሉ።

6ኛ ጥያቄ፡- ግቴ. 9:2-8፤ ማር. 2:3-12፤ ሉቃስ 5:18-26 አነፃፅር። ሁሉም የሚስማሙት እንዴት ነው?

የማርቆስ ወንጌል 91 እጅ (91%) በግቴዎስ ውስጥ 53 እጅ (53%) ደግሞ በሉቃስ ወንጌል ውስጥ እንደሚገኝ የመጽሐፍ ቅዱስ ምሁራን ይገምታሉ። ይህም የእነዚህ መጻሕፍት ጸሐፊዎች

አሳባቸውን ያገኙበት ምንጭ ኢየሱስ በምድር ላይ በነበረበት ጊዜ ከላይ ከተጠቀሱት ሦስቱ ወንጌላውያን ውስጥ ማቴዎስ ብቻ ነበር የሚያውቀው። ማርቆስ ወንጌሉን ለመጻፍ አሳብ ያገኘው ከኢፕሮስ ሊሆን ይችላል። ሉቃስ ደግሞ ወንጌሉን የጻፈው የተለያዩ ሰዎችን በማናገር ሊሆን ይችላል። ብዙ ምሁራን እንደሚያምኑት እነዚህ ሦስት ወንጌል ጸሐፊዎች አንዱ የሌላውን አሳብ ሳይወስዱ አልቀረም። የመጀመሪያው ወንጌል የማርቆስ እንደሆነና የተጻፈውም ከ55-65 ባሉት ዓ.ም. ሊሆን እንደሚችል ይገምታሉ። ማቴዎስም ሆነ ሉቃስ ለጽሑፋቸው መሠረት ያደረጉት የማርቆስ ወንጌልን ሲሆን ማርቆስ ከጻፈው ውጪም አንዳንድ እውነቶችን ጨምረዋል። ሦስቱ የወንጌል ጸሐፊዎች ስለ ኢየሱስ በቃል የተነገሩ ታሪኮችና የተለያዩ ሰዎች የጻፏቸውን አጫጭር ታሪኮችን ሳይጠቀሙ አልቀሩም። ምንም እንኳ እነዚህ የወንጌል ጸሐፊዎች አሳባቸውን ከየት እንዳገኙ እርግጠኞች ባንሆንም በመንፈስ ቅዱስ መሪነት ስለጻፉ ስለ ኢየሱስ የሚናገሩት ትክክለኛ እንደሆነ እርግጠኞች ነን። የመጀመሪያዎቹ ሦስት ወንጌሎች የሚያተኩሩት ከኢየሱስ ሕይወት ጋር በተያያዙ ታሪኮች ላይ ነው።

የዮሐንስ ወንጌልም የኢየሱስን ታሪክ ደግሞ ቢናገርም፤ የሚያተኩረው በጣም ለየት በሚል ጉዳይ ላይ ነው። የመጀመሪያዎቹ ሦስት ወንጌሎች የሚያተኩሩት ኢየሱስ በምድር ላይ በነበረበት ጊዜ በተፈጸሙ ጉዳዮች ላይ ነው። ስለ ኢየሱስ ትምህርቶች ቢናገሩም ኢየሱስ ሲያስተምር የሚስተዋለው በምሳሌዎች ብቻ ነው። ዮሐንስ ግን ከተፈጸሙት ትኩረት የሚሰጠው ኢየሱስ ላስተማራቸው መንፈሳዊ ትምህርቶቹ ወይም ለስብከቶች ነው። ዮሐንስ ኢየሱስ ከተናገራቸው ምሳሌዎች ይልቅ የሚያተኩረው በስብከቶቹ ላይ ነው። ለምሳሌ ያህል በአራቱም ወንጌሎች በሙሉ ኢየሱስ አምስት ሺህ ሰዎችን መመገቡ ተገልጿል። ይሁን እንጂ ከዚሁ ተአምር ጋር አያይዞ ኢየሱስ «የሕይወት እንጀራ» ስለመሆኑ ያደረገውን ስብከት የጻፈው ዮሐንስ ብቻ ነው። ዮሐንስ የሚያተኩረው ኢየሱስ ባደረጋቸው ነገሮች ላይ ሳይሆን ስለራሱ ሌሎች ግን መሆኑን እንዲረዱ ለማስተማር እንዴት በተአምራቱ እንደተጠቀመ ነው። ይህም ዮሐንስ ወንጌሉን የጻፈው ከብዙ ዘመን በኋላ ስለሆነ ኢየሱስ ከሁሉ በላይ የሆነበትን ምክንያት ለሰዎች ለማስተማር ስለፈለገ ሊሆን ይችላል።

ማቴዎስ በመጀመሪያ የተጻፈው ለአይሁዳውያን ነበር። ስለዚህም ኢየሱስን የዳዊት ልጅ፤ የእስራኤል ዙፋን ወራሽና

የአይሁድ ንጉሥ መሆኑን ያቀርባል። መሢሔ ኢየሱስ የአብርሃም ልጅ፣ የዳዊትም ልጅ በመሆኑ ለዚህ ንጉሥነት ብቁ እንደሆነ ያረጋግጣል። በብሉይ ኪዳን ትንቢቶች መሠረት ለዚህ ጉዳይ ብቁ የሚያደርጉት እነዚህ ሁለት ምክንያቶች ናቸው። ስለዚህም ማቴዎስ መጽሐፉን የሚጀምረው ከአብርሃም በመነሣት የኢየሱስን ትውልድ በመጻፉ ነው። ምንም እንኳ እነርሱ ሊቀበሉት እምቢ ቢሉም ትምህርቱን በዚህ ዓይነት ያዘጋጀው ኢየሱስ በእርግጥ የአይሁድ ንጉሥ መሆኑን ለማብራራት ነው።

ማርቆስ ክርስቶስን የሚያቀርበው የእግዚአብሔር አገልጋይ/ባሪያ/ መሆኑን፣ ይህም አገልግሎት ፍጹምና ጉድለት የሌለበት አገልግሎት መሆኑን በመግለጽ ነው። ስለዚህም በኢየሱስ አገልግሎት ባሕርይ ላይ ያተኩራል። ሌሎችንም በማገልገሉ እንደመራቸው ያሳያል። ማርቆስ የጻፈው ለአሕዛብ ምናልባትም ሥራ ለሚበዛባቸው ሮማውያን ሊሆን ይችላል። ማርቆስ የሚያተኩረው በኢየሱስ ሕይወት ታሪክ ላይ ሲሆን ከአንዱ ታሪክ በፍጥነት ወደ ሌላው ታሪክ ይሸጋገራል። ኢየሱስ የተናገራቸውን ብዙ ምሳሌዎች አያቀርብም።

ሉቃስ ከኃጢአተኞች ሰዎች ጋር እያነፃፀረ ክርስቶስ ፍጹም ሰው እንደሆነ ያቀርባል። ሉቃስ ግሪክኛ ተናጋሪ፣ ከአሕዛብ ወገንና ሐኪም እንደመሆኑ መጠን ክርስቶስን የሚያቀርበው አዛኝና በጣም ርኅሩኅ የሰው ልጅ አድርጎ ነው። ለተጠሉት ሰዎችም ለምሳሌ ለለምጻዎች፣ ለሴቶችና ለአሕዛብ በጣም የሚራራ ሰው እንደሆነ ይገልጻል። ወንጌሉን የጻፈው ለአሕዛብ ነው።

ዮሐንስ፣ ኢየሱስ ክርስቶስን የሚያቀርበው «የእግዚአብሔር ልጅ» አድርጎ ነው። የዮሐንስ ወንጌል ዐቢይ አሳብ ኢየሱስ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን ማረጋገጥ ነው። በኢየሱስ በማመን ራሳቸውን ለሚያቀርቡለት የዘላለም ሕይወት ይሰጣቸዋል። በዚህ ወንጌል «ማመን» የሚለው ቃል 98 ጊዜ ተጠቅሷል። ይህ የመጽሐፉ ቁልፍ አሳብ ነው። ዮሐንስ የጻፈው ለአሕዛብና ለአይሁዳውያን ነው። ዮሐንስ የኢየሱስን ስብከቶች የሚያቀርበው በማንኛውም ዘመን ያለው ክርስቲያን ከክርስትና ሕይወቱ ጋር እንዴት እንደሚያይዛቸው ለማሳየት ነው። ዮሐንስ ወንጌሉን የጻፈበት ዓላማ በዮሐንስ 20:31 ተገልጿል።

ሁለተኛ ቀን፡- የኦህዴድ ወንጌል ጸሐፊ

7ኛ ጥያቄ፡- የኦህዴድ 6-12 አንብብ። ሀ) በማንበብ ላይ እያለህ «ማመን» ስለሚለው ቃል የሚናገሩ ቁጥሮችንና ሰዎች በእንዴት ዓይነት ሁኔታ እንደተቀበሉት ዘርዝር። ለ) በእነዚህ ምዕራፎች የተሰጡት ዋና ዋና ጉዳዮችን ዘርዝር።

አራቱም ወንጌሎች ጸሐፊዎቻቸው እነማን እንደሆኑ አይገልጹም። ስለዚህም የኦህዴድ ወንጌልን የጻፈው ማን እንደሆነ እርግጠኛ አይደለንም። ከጥንት ቤተ ክርስቲያን ጀምሮ ግን የዘብዴዎስ ልጅ የኦህዴድ እንደጻፈው ይታመንበታል። የኦህዴድ ወንጌልን ስናጠና ጸሐፊው በፓለስታይን (በፍልስጥኤም) ይኖር የነበረ አይሁዳዊ መሆኑን እንረዳለን። ማንም አሕዛብ ከሚያውቀው በላይ የአይሁዶችን ሃይማኖትና የፓለስታይንን ካርታ ያውቀዋል። ጸሐፊው ኢየሱስን በሚገባ ያውቀው እንደነበርና ከአገልግሎቱ መጀመሪያ አንሥቶ አብሮት እንደነበር ግልጽ ነው። የኢየሱስን የየዕለት የግል ሕይወት የሚያውቅ አብሮት የነበረ ሰው ብቻ ነው። ጸሐፊው የዓይን-ምስክር እንደሆነ ይገልጻል። «ከብሩን አየን» ይላል፤ (የኦህዴድ 1:14)። ከሌሎች ወንጌሎች ጋር ስናወዳድረው «ኢየሱስ ይወደው የነበረው ደቀ መዝሙር» የሚለው ዐረፍተ ነገር የሚያመለክተው ስለ ራሱ ስለ የኦህዴድ ነው። የኦህዴድ፡ ኢየሱስ በከብሩ በተለወጠበት ጊዜ ካዩት ደቀ መዝሙርት አንዱ ነው፤ (በማቴዎስ 17:1-2)። ይህ ኢየሱስ ይወደው የነበረው ደቀ መዝሙር ኢየሱስ በተሰቀለበት ጊዜ እዚያው ነበር። ከሞት በተነሣበት መቃብርም ተገኝቷል። «ስለ እነዚህም የመሰከረ፤ ይህንንም ጽፎ ያለ ይህ ደቀ መዝሙር ነው» (የኦህዴድ 21:24)። እነዚህ ሁሉ የዚህ ወንጌል ጸሐፊ የኦህዴድ መሆኑን ያረጋግጣሉ።

8ኛ ጥያቄ፡- ስለ ሐዋርያው የኦህዴድ በመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ-ቃላት ውስጥ ተመልከት። ስለ እርሱ የምታውቀውን አንዳንድ ነገሮች ዘርዝር።

የኦህዴድ የተወለደው በገሊላ ሲሆን አባቱ ዘብዴዎስ የሚባል ዓሣ አጥማጅ ነው (ማር. 1:19 እና 20)። አባቱ ጥቂት የማጥመጃ ጀልባዎችና አሽከሮች ስለነበሩት ሀብታም ሳይሆን አይቀርም። እናቱ የማርያም እጎት ወይም የእጎት ልጅ የነበረች ሰሎሜ ሳትሆን እንደማትቀር ይገመታል። ኢየሱስ ከስፍራ ስፍራ በሚዘዋወርበት

ወቅት ያገለግሉት ከነበሩ ሴቶች አንዱ ናት (ማቴ. 27:56፤ ማር. 15:40፤ ሉቃስ 8:3)። እንደዚህም ከሆነ የሐንስና ኢየሱስ የእግትማማች ልጆች ናቸው ማለት ነው። የሐንስና ወንድሙ ያዕቆብ ከወላጆቻቸው ጋር በቤተሳይዳ ነበር የሚኖሩት። የሐንስና ያዕቆብ በመጀመሪያ የመጥምቁ የሐንስ ደቀ መዛሙርት ነበሩ። መጥምቁ የሐንስ ደግሞ ከኢየሱስ ጋር ዝምድና ነበረው። ከኢየሱስ ጋር ያስተዋወቃቸው መጥምቁ የሐንስ ሲሆን፤ ከዚያን ጊዜ ጀምሮ ኢየሱስን መከተል ጀመሩ። በምድር ላይ ባገለገለበት ዘመንም ሁሉ አብረውት ነበሩ። ይህም ማለት ኢየሱስን በመጀመሪያ ከተከተሉት ደቀ መዛሙርት መሐል ነበሩ ማለት ነው። ዓሣ ማጥመዱን ትቶ ሰውን አጥማጅ እንዲሆን ኢየሱስ የሐንስን ጠራው (ማቴ. 4:18-20)። የሐንስ ከብዙ ተከታዮች መካከል ከአሥራ ሁለት ሐዋርያት አንዱ እንዲሆን ተመረጠ (ማቴ. 10:24)። የሐንስና ያዕቆብ በቁጣኝነታቸው ስለሚታወቁ ሳይሆን አይቀርም ኢየሱስ «የነጎድጓድ ልጆች» በማለት የጠራቸው (ማር. 3:17)። የሐንስ ከአሥራ ሁለቱ ሐዋርያት አንዱ ብቻ ሳይሆን ኢየሱስ በጣም ከሚያቀርባቸው ሦስት ደቀ መዛሙርት አንዱ ነበር። የኢየሱስ ከብር በተገለጸበት ጊዜ የሐንስ በዚያ ተራራ ላይ አብሮት ነበር፤ (ማር 17:1-9)። የሐንስ ከሌሎች ደቀ መዛሙርት ይልቅ ኢየሱስ የሚያቀርበው ስለነበር - ኢየሱስ ይወደው የነበረው ደቀ መዝሙር ተባለ (ዮሐ. 13:23)። ምንም እንኳ መጀመሪያ ቢሸሽም የሐንስ ኢየሱስ ከመሰቀሉ በፊት ወደ ሊቀ ካህናቱ ግቢ በተወሰደበት ወቅት ሲከተለው የነበረው ደቀ መዝሙር የሐንስ ራሱ ሳይሆን አይቀርም። ጴጥሮስ ወደ ሊቀ ካህናቱ ግቢ የገባው በየሐንስ አማካይነት ነበር (ዮሐ. 18:16)። በኋላም ኢየሱስ በተሰቀለበት ስፍራ ነበር። ኢየሱስ እናቱን አደራ ያለውም ለየሐንስ ነበር። የሐንስ ባደውን መቃብር መጀመሪያ ከተመለከቱት ደቀ መዛሙርት አንዱ ነበር። ኢየሱስ ወደ ሰማይ ካረገ በኋላ በሌሎቹ የአዲስ ኪዳን ክፍሎች ስለ የሐንስ ብዙ አናነብም። በመጀመሪያ ከጴጥሮስ ጋር በኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን ከነበሩ መሪዎች አንዱ ነበር። አንካሳውን ሰው ጴጥሮስ በፈወሰበት ጊዜ አብሮት ነበር። ደግሞም ከጴጥሮስ ጋር ታስሮ ነበር (ዮሐዋ. 4:1-22)። ወንጌል ወደ ሰማርያ በተስፋፋበት ጊዜ እምነታቸውን ለማረጋገጥ ከጴጥሮስ ጋር አብሮ ሄዱል (ዮሐዋ. 8:14-15)። ከአዲስ ኪዳን መጻሕፍት ውስጥ አምስቱን የጻፈው የሐንስ ነው። እነርሱም፡- የየሐንስ ወንጌል፣ የየሐንስ ሦስት መልእክቶች እና የየሐንስ ራእይ ናቸው።

የቤተ ክርስቲያን ታሪክ እንደሚነግረን ኢየሩሳሌም በ70 ዓ.ም. ከተደመሰሰች በኋላ ወደ ታናሹ እስያ ሄዶ በዚያ ለነበሩት ቤተ ክርስቲያኖች መሪ ሆኗል። እነዚህን ቤተ ክርስቲያኖች በአንደኛው፣ በሁለተኛውና በሦስተኛው ሐዋርያዊ ጉዞው የመሠረታቸው ጳውሎስ ነበር። በኋላም ዮሐንስ ስለ እምነቱ ስደት ደርሶበት በግዞተኝነት ወደ ፍጥዋ ደሴት ተወሰደ። በእርሱ መሪነት ሥር የነበሩትን ሰባቱን አብያተ ክርስቲያኖች ለማጽናናት የዮሐንስ ራእይን የጻፈው እዚያ ሆኖ ነው። ዮሐንስ ከሁሉም በመጨረሻ የሞተው ሐዋርያ ነው። የሞተውም በጣም አርጅቶ በኤፌሶን ከተማ ሲሆን፣ መልካም አጂጂት የሞተው እርሱ ብቻ ነው። የተቀሩት ሐዋርያት የሞቱት ግን በስደት ነው።

የዮሐንስ ወንጌል የተጻፈበት ስፍራና ጊዜ

9ኛ ጥያቄ፡- ስለ ኤፌሶን ከተማ ከመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ-ቃላት አንብብ።

ዮሐንስ ወንጌሉን የጻፈው በኤፌሶን ከተማ እንደሆነ ይገመታል። ኤፌሶን ደግሞ የእስያ ቤተ ክርስቲያን ማዕከል ናት። ኤፌሶን ሰፊ ከተማና ከታናሹ እስያ ብዙ ሰዎች የሚገናኙባት ዋነኛ የንግድ ማዕከል ናት። ደግሞም የአውሮፓና የእስያ ክፍለ ዓለሞች የሚገናኙባት ስፍራ ናት። የዮሐንስ ወንጌል የተጻፈበትን ትክክለኛ ዘመን እርግጠኛ ባንሆንም ከ70-110 ዓ.ም. ባሉት ዓመታት መሐል እንደሆነ ይገመታል። ብዙ የመጽሐፍ ቅዱስ ምሁራን ከ85-90 ዓ.ም. እንደሆነ ይገምታሉ። ይህም ከኢየሱስ ሞት 50 ዓመታት በኋላ ማለት ነው። በኤፌሶን የሚኖሩት አብዛኞቹ ክርስቲያኖች ከአሕዛብ ወገን ነበሩ። ይሁን እንጂ አይሁዳውያን ክርስቲያኖችም እዚያ ይኖሩ ነበር።

ዮሐንስ ወንጌሉን የጻፈላቸው ሰዎች

ዮሐንስ የጻፈው ለአይሁዳውያንና ለአሕዛብ ነው። ኢየሱስ የብሉይ ኪዳን ምሳሌዎችን እንደፈጸመ አጥብቆ ለአይሁዳውያን ያመለከታቸዋል። ለምሳሌም ያህል ኢየሱስ «የእግዚአብሔር በግ» መሆኑን (ዮሐንስ 1:29)፣ «መቅደስ» መሆኑን (ዮሐንስ 2:19-20)፣ በምድረበዳ «የተሰቀለ እባብ» መሆኑን (ዮሐንስ 3:14)፣ ከሰማይ የወረደ «የሕይወት እንጅራ» መሆኑን (ዮሐንስ 6:35) ሲያመለክት እነዚህ ሁሉ የብሉይ ኪዳን ምሳሌዎች ናቸው።

ዮሐንስ፡ ኢየሱስ የእግዚአብሔር ቃል ማለት የብሉይ ኪዳን ዓላማና አሳብ የተፈጸመበት እንደሆነ ያመለክታል። ኢየሱስ የእግዚአብሔር ቃል ወይም ሥጋ የሆነው «ሕያው ቃል» ነው። ዮሐንስ፡ ኢየሱስ ከብሉይ ኪዳን አምላክ ከእግዚአብሔር ጋር አንድ እንደሆነ ያመለክታል። ኢየሱስ ራሱ «አብርሃም ሳይወለድ እኔ አለሁ» ብሏል (ዮሐንስ 8:58)። ይህንንም ሲናገር የተጠቀመው እግዚአብሔር ለሙሴ የሰጠውን ስም ነው (ዘፀ. 3:13-18)። ከዚህም ሌላ ኢየሱስ በስብዕናው የእግዚአብሔር ልጅ የሆነው ኢየሱስና እግዚአብሔር አንድ መሆናቸውን ሲያሳይ «እኔን ያየ አብን አይቶአል» አለ (ዮሐንስ 14:9)። አንዱን ማየት ሌላውን ማየት ማለት ነው።

10ኛ ጥያቄ፡- የመጀመሪያ ትውልድ ክርስቲያኖችን የማይገጥሟቸው ሁለተኛና ሦስተኛ ትውልድ ክርስቲያኖችን ግን የሚገጥሟቸው አንዳንድ ችግሮች ምንድናቸው?

ዮሐንስ ትምህርቱ እንዲያተኩር ያደረገው በእርሱ መሪነት ሥር በነበሩት ማለትም በእስያ ክፍል በነበሩት ክርስቲያኖች ላይ ነው። እነዚህ ከአሕዛብ ወገን የሆኑ አማኞች የመጀመሪያ ክርስቲያኖች ሳይሆኑ ሁለተኛና ሦስተኛ ትውልድ የነበሩ ክርስቲያኖች ናቸው። ስለዚህም ሊረዳቸው የሚያስፈልጋቸው የተለያዩ ችግሮች ነበሯቸው።

ብዙውን ጊዜ ወንጌል በመጀመሪያ ሲሰበክ ሰምተው በኢየሱስ ክርስቶስ የሚያምኑ ክርስቲያኖች በእምነታቸው ጠንካሮች ናቸው። በአረማውያን እምነት መኖር ምን ማለት እንደሆነ ያስታውሳሉ። ያለ ኢየሱስ ክርስቶስ ሆነው በጥፋት መንገድ መሄድ ምን ማለት እንደሆነ ያስታውሳሉ። ኢየሱስ በሕይወታቸው ያመጣውን ለውጥ ሁሉ ያስታውሳሉ። ስለዚህም በእምነታቸው በጣም ጠንካሮች ናቸው። በቀላሉ በሐሰተኛ ትምህርት አይወሰዱም። በዮሐንስ መሪነት ሥር የነበሩት ብዙ ክርስቲያኖች በሁለተኛና በሦስተኛ ትውልድ የነበሩ ክርስቲያኖች ነበሩ። ያደጉት በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ስለነበር ወንጌል በወላጆቻቸው ሕይወት ላይ ያመጣውን ሥር-ነቀል ለውጥ በግላቸው አያውቁም። እነዚህ ክርስቲያኖች ሁለት ችግሮች ነበሩባቸው። መጀመሪያ፡ በኢየሱስ ያላቸው እምነት እንዲያድግ አልፈቀዱም። ያደጉት በአማኞች አካባቢ በመሆኑ በአእምሮአቸው ስለ ኢየሱስ ማወቃቸው ብቻ በቂ ይመስላቸዋል። በሕይወታቸው ለብ ያሉ ክርስቲያኖች ሆኑ። ሁለተኛ፡ ከዋነኛው

የኢየሱስ ክርስቶስ ትምህርት ጋር የተጣበቁ ባለመሆናቸው የበለጠ ወደ ሐሰተኛ ትምህርት ይላባሉ። ምንም እንኳን የሐንስ ወንጌሉን የጻፈው አዳዲስ ክርስቲያኖች በኢየሱስ እንዲያምኑ ቢሆንም በዋናነት ደረጃ ወንጌሉን የጻፈው ግን እነዚህ «ሁለተኛ ትውልድ ክርስቲያኖች» በእምነታቸው እንዲያድጉና በሕይወታቸው በሙሉ ኢየሱስን እንዲከተሉ ለማበረታታት ነው።

11ኛ ጥያቄ፡- ሀ) የመጀመሪያ ትውልድ ክርስቲያን ነህ ወይስ ሁለተኛ ትውልድ? ለ) በቤተ ክርስቲያንህ ውስጥ የመጀመሪያ ትውልድ ክርስቲያን የሆኑ አንዳንድ ክርስቲያኖችን ጥቀስ። ሐ) በቤተ ክርስቲያንህ ውስጥ ያሉ ሁለተኛ ትውልድ ክርስቲያኖችን ጥቀስ። መ) የመጀመሪያ ትውልድ ክርስቲያኖችን እምነት ከሁለተኛ ትውልድ ክርስቲያኖች እምነት ጋር አወዳድር። ሰ) በሁለተኛና በሦስተኛ ትውልድ ክርስቲያኖች የተመለከትካቸው ችግሮች ምንድናቸው? ረ) ከላይ የተጠቀሱት በሁለተኛ ትውልድ ክርስቲያኖች ላይ የሚታዩት ችግሮች በቤተ ክርስቲያንህ ይታያሉን? ሠ) ይህን ችግር ለማስተካከል ቤተ ክርስቲያንህ ምን እያደረገች ነው?

የዮሐንስ ወንጌል ዓላማ

12ኛ ጥያቄ፡- ሀ) የዮሐንስ ወንጌል 20:31 አንብብና ዮሐንስ ወንጌሉን ስለጻፈበት ዓላማ በራስህ ቃላት ግለጽ። ለ) ይህን ቁጥር በቃልህ አጥና።

ዮሐንስ ወንጌሉን የጻፈበት ዓላማ በዮሐንስ 20:31 በተጠቀሱት ሦስት ቃላት ሊጠቃለል ይችላል።

1. «ምልክቶች» - በአዲስ ኪዳን ተአምር የሚለውን ቃል የሚገልጹ ሦስት ቃላት አሉ። የመጀመሪያው ትርጉም «ድንቆች» የሚለው ነው። ይህ ቃል ያልተለመዱና የማይቻሉ ነገሮች ሲፈጸሙ ሰዎች የሚሰማቸውን መገረም ያመለክታል፤ (ለምሳሌ ዮሐዋ 2:19)። ሁለተኛው ቃል ደግሞ «ተአምራት» ተብሎ ይተረጎማል (ለምሳሌ ማቴ 11:20)። በግሪኩ ቃል መሠረት ይህ ቃል የማይቻል ነገርን የማድረግን ኃይል ያመለክታል። ይህ ተአምር የሚለውን ቃል ለመግለጽ በአዲስ ኪዳን ውስጥ ከሌሎቹ ቃላት ይልቅ የተለመደ ቃል ነው፤ ምክንያቱም የእግዚአብሔር ኃይል የሚገለጸው በተአምራት

አማካይነት ነው። ሦስተኛ ደግሞ «ምልክቶች» የሚለው ቃል ነው ለምሳሌ (ዮሐንስ 20:31)። ዮሐንስ ኢየሱስ የሚፈጽማቸውን ተአምራት ሁልጊዜ «ምልክቶች» እያለ ይጠራቸዋል። የሚያተኩረው በሁኔታዎቹ ላይ እንጂ በሚፈጥሩት አድናቆት ላይ አይደለም። የሚያተኩረው በሁኔታዎቹ ወይም በተአምራቱ ላይ አይደለም። የሚያተኩረው እነዚህ ነገሮች በሚያስተምሩት ቁም ነገር ላይ ነው። የተአምራቱ መንፈሳዊ መልእክትም ይኸው ነው። ኢየሱስ ያደረገው እያንዳንዱ ተአምር የሰውን ሕይወት፣ የሚገጥመውንም ሁሉ የሚቆጣጠር መሆኑን ያመለክታል። ሰዎች ይህን ማድረግ አይችሉም። ኢየሱስ በበሽታዎች፣ በሕይወትና በሞት፣ በመሬት ስበት ኃይል፣ ወዘተ ላይ ሥልጣን አለው።

2. «ማመን» - ዮሐንስ ወንጌሉን የጻፈው ሰዎች የኢየሱስን ታሪክ በጽሑፍ እንዲያገኙ አይደለም። ኢየሱስ ክርስቶስ ስለ ዓለም ኃጢአት የሞተው የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ ለማሳየት ፈልጎ ነው። ከዚያ በኋላ ሰዎች ሁለት ምርጫ ብቻ ይኖራቸዋል፡- ኢየሱስ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑንና በእርሱ በኩል እግዚአብሔር የሚሰጠውን ደኅንነት ችላ ማለት ወይም በኢየሱስ ክርስቶስ ማመንና በእርሱ በማመናቸው የሚገኘውን በረከትና ደኅንነት በሕይወታቸው መለማመድ።
3. «ሕይወት» - ዮሐንስ በወንጌሉ በኢየሱስ ክርስቶስ ማመን ውጤቱ የዘላለም ሕይወት እንደሆነ ያመለክታል። ኢየሱስን የማይቀበሉ ግን የዘላለም ፍርድ ይጠብቃቸዋል። ምንም እንኳ ይህ የዘላለም ሕይወት ከሞት በኋላ እንኳ ያለውን ለዘመናት የሚዘልቅ ሕይወት ቢያጠቃልልም በዚህም ምድር ላይ እያሉ አማኞች (እንዲለማመዱት) ሊያውቁ የሚችሉት ሕይወት መሆኑን ዮሐንስ ያመለክታል። ብዙውን ጊዜ ዮሐንስ እንደሚያመለክተው በኢየሱስ የሚያምኑ የዘላለም ሕይወት የሚኖራቸው ወደፊት ብቻ ሳይሆን አሁን የዘላለም ሕይወት እንዳላቸው ነው (ለምሳሌ ዮሐንስ 3:36 እና 5:24)። ኢየሱስ ደግሞ ይህ የዘላለም ሕይወት እርሱንና እግዚአብሔር አብን ማወቅ እንደሆነ ተናግሯል (ዮሐንስ 17:3 ተመልከት)።

በዮሐንስ ወንጌል ውስጥ የሚገኙ ምልክቶች፣ ትምህርቶችና ታሪኮች ዓላማ አንባቢዎቹ በኢየሱስ እንዲያምኑ ማነሣማትና የደቀ መዛሙርትንም እምነት ዕድገት ለማሳየት ነው። የሞተው ኢየሱስ

በእርግጥ የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን ማሳየት ነው። በዮሐንስ ወንጌል የቀረቡት ታሪኮችና ስብከቶች በሙሉ ሁለት ነገሮችን ያደርጋሉ፤ በመጀመሪያ፡- ኢየሱስ ተራ ሰው አለመሆኑን ያረጋግጣሉ። የእግዚአብሔር ልጅ ነው። የእግዚአብሔር ልዩ ልጅ ነው። እንደ አምላክነቱ ኢየሱስ የሁሉም ነገሮች ፈጣሪ ነው። ሁለተኛ፡ እግዚአብሔር ምን እንደሚመስል ፍቅሩን፣ ቅድስናውን፣ ጽድቁን፣ ርኅራኄውን፣ ወዘተ ለሰዎች ያሳያሉ። እንደ አምላክነቱ እግዚአብሔር አብ ምን እንደሚመስል ለማሳየት ኢየሱስ ወደዚህ ምድር መጣ። ከዚህም የተነሣ ለሰዎች አንድ ምርጫ ብቻ ይኖራቸዋል። ይኸውም አምነው ለእግዚአብሔር መታዘዝ ነው።

13ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ዛሬ ይህን እውነት መረዳት አስፈላጊ የሆነው ለምንድን ነው? ዮሐንስ አንባቢዎቹ ሁሉ እንዲቀበሉት በሚፈለግበት መንገድ ይህንን ወንጌል በእንዴት ዓይነት ሁኔታ መቀበል ይገባናል? ምንም እንኳን በዮሐንስም ሆነ በሌሎቹ ሦስት ወንጌሎች ያልተጠቀሱ ተአምራትን ኢየሱስ ቢያደርግም ዮሐንስ ግን እርሱና ሌሎች ደቀ መዛሙርት በዓይናቸው ካዩት ተአምራት የሚያቀርብልን ለይቶ የመረጣቸውን ነው። የሚጽፍልን በዓይኑ ያያቸውን ተአምራት እንጂ በጆሮው የሰማቸውን ብቻ አይደለም። የዮሐንስ ዓላማው ማስረጃ ማቅረብና ሰዎች በኢየሱስ ክርስቶስ እንዲያምኑ ማድረግ ነው።

14ኛ ጥያቄ፡- ዮሐንስ 5:17-18 አንብብ። አይሁዳውያን ኢየሱስን ለመግደል የፈለጉበት ምክንያት ምንድነው?

ዮሐንስ በማቴዎስ፣ በማርቆስና በሉቃስ የተጻፉትን ነገሮች አይደጋግማቸውም። ኢየሱስ ለብሉይ ኪዳን ትንቢት የተነገረለት መሢሕ መሆኑን ያቀርባል። በዕብራይስጥ «መሢሕ» በግሪክ ደግሞ «ክርስቶስ» ማለት «የተቀባ» ማለት ነው። አይሁዳውያን ለመሪነት የሚመርጧቸውን ሰዎች ዘይት የመቀባት ባሕል ነበራቸው። አይሁዳውያን ይጠብቁት የነበረው በእግዚአብሔር የተመረጠው መሪ በመንፈስ ቅዱስ እንደሚቀባ ያምኑ ስለነበር መሢሕ የሚለውን ስም ሰጥተውታል። ምንም እንኳን ኢየሱስ በብሉይ ኪዳን ትንቢት የተነገረለት አዳኝ ቢሆንም አይሁዳውያንን ከኃጢአት እንጂ ከጠላቶቻቸው አላዳናቸውም። ዮሐንስ፡ መሢሔ ሰው ብቻ ሳይሆን አምላክ መሆኑንም ያመለክታል። ኢየሱስ እግዚአብሔርን «አባቱ» በማለት ጠርቶታል። ይህም ደግሞ ራሱን ከእግዚአብሔር

ጋር እኩል ማድረግ ስለሆነ በዚህ ምክንያት አይሁዳውያን ሊገድሉት ፈለጉ።

የሐንስ ወንጌሉን የጻፈበት የመጨረሻው ዓላማ ምን እንደሆነ ሲያመለክት፡- «ኢየሱስ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ ታምኑ ዘንድ አምናችሁም በስሙ ሕይወት ይሆንላችሁ ዘንድ ተጽፏል ይላል (የሐንስ 20:31)። ሐዋርያው ይበልጥ ትኩረት የሰጠው የኢየሱስን ሕይወት በቅደም ተከተል በማስቀመጡ ላይ ሳይሆን በእግዚአብሔርና በሰው መካከል ኅብረት በመመሥረቱ አስፈላጊነት ላይ ነው። የየሐንስ ዋናው ዓላማ ሰዎች ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን እንዲቀበሉ ማድረግ ነው። ሰዎች በኢየሱስ ማመንን መርጠው የእግዚአብሔር ቤተሰብ እንዲሆኑ ፈለገ። «ለተቀበሉት ሁሉ ግን በስሙ ለሚያምኑት ለእነርሱ የእግዚአብሔር ልጆች ይሆኑ ዘንድ ሥልጣንን ሰጣቸው፤ እነርሱም ከእግዚአብሔር ተወለዱ እንጂ...» (የሐንስ 1:12-13)።

15ኛ ጥያቄ፡- በኢየሱስ ክርስቶስ ካመንህ ወዲህ ሕይወትህ በእንዴት ዓይነት ሁኔታ እንደተለወጠ ግለጽ።

ሦስተኛ ቀን፡- የየሐንስ ወንጌል መሪ አሳብ

16 ጥያቄ፡- የሐንስ 13:17 አንብብ። በእነዚህ ክፍሎች ያሉትን ዋና ዋና አሳቦችን ዘርዝር።

17ኛ ጥያቄ፡- የሚከተሉትን ቁጥሮች ተመልከት፡- የሐንስ 3:15-21፣ 36፣ 5:24-29፣ 38-40፣ 8:12፣ 24፣ 45-46፣ 10:28፣ 11:25። በማነፃፀር የቀረቡት አሳቦች ምንድናቸው?

በየሐንስ ወንጌል እንደሚገባ ልንረዳቸው የሚያስፈልጉ ብዙ ቁልፍ ቃላትና ትምህርቶች አሉ። ከእነዚህም ጥቂቶቹ በመነፃፀር ቀርበዋል። ብርሃንና ጨለማ፣ ሕይወትና ሞት፣ ፍርድና የዘላለም ሕይወት፣ ማመንና አለማመን የሚሉት ልንጠቅሳቸው ከምንችላቸው ጥቂቶቹ ናቸው።

18ኛ ጥያቄ፡- የሚከተሉትን ቁጥሮች ተመልከት የሐ. 1:1-3፣ 14:16 እና 26፣ 8:54፣ 12:28፣ 1:9፣ 7:28፣ 13:1 እና 24 ሀ) ከተጠቀሱት ቁልፍ ቃላት ጥቂቶቹ ምንድናቸው? ለ) ስለ እያንዳንዱ ቃላት ጥቂት ገለጻ ስጥ።

በቅዱሳት መጻሕፍት ውስጥ ቃላት ሲደጋገሙ ልዩ ትኩረት ልንሰጣቸው ይገባል። አብዛኛውን ጊዜ እነዚህ ቃላት የመጽሐፉ

ቁልፍ አሳቦች ናቸው። የሐንስ ወንጌልን ስታጠና እንደ መመስከር፣ ፍቅር፣ ክብር፣ እውነት ለሚሉት ቃላት ልዩ ትኩረት ልትሰጣቸው ይገባል። የዮሐንስ ዋና ዋና ትምህርቶች በእነዚህ ቃላት ውስጥ ይገኛሉ

19ኛ ጥያቄ፡- ሀ) በቃል ያጠናኸውን ዮሐ. 20:31ን ጻፍ። ለ) የዮሐንስ ወንጌል መሪ አሳብ ምንድን ነው?

የዮሐንስ ወንጌል መሪ አሳብ የእግዚአብሔር ልጅ በሆነው፣ አዳኙ በሆነው በኢየሱስ ክርስቶስ ማመን ነው። የሐንስ «ማመን» ሲል ግን ምን ማለቱ እንደሆነ ማስተዋል አለብን። መጽሐፍ ቅዱስ «ማመን» የሚለውን ቃል የሚጠቀምባቸው የተለያዩ መንገዶች አሉ። አንዳንድ ጊዜ የአንድን ንግግር እውነተኛነት መረዳት ማለት ነው። አንዳንዴ በዚህ ዓይነት የምንጠቀመው «የሚናገረው እውነት መሆኑን እናምናለን» ስንል ነው። ይህ ዓይነቱ እምነት አእምሮአዊ ብቻ ነው። ብዙ ሰዎች ያላቸው የዚህ ዓይነት እምነት ነው። የመጽሐፍ ቅዱስን ትምህርቶች ያውቃሉ። ኢየሱስ ለኃጢአት እንደሞተም ያምናሉ። ይህን ሁሉ የሚያውቁት ግን በአእምሮ ብቻ ነው። በሚያደርጉት ነገር ወደ መንግሥተ ሰማያት መግባት ይፈልጋሉ።

20ኛ ጥያቄ፡- የዚህ ዓይነት እምነት ብቻ ያላቸውን አንዳንድ ሰዎች ጥቀስ።

ማንም ሰው ትክክለኛ ነገር ሰላወቀ አይደንም። አንድን ሰው በኢየሱስ ክርስቶስ ያምን እንደሆነ ስንጠይቀው «ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ያስተማርነውን ነገር ታምናለህ?» ብለን በአእምሮው ስላለው ዕውቀት መጠየቃችን አይደለም የሐንስ «ማመን» የሚለውን ቃል የሚጠቀምበት ለየት ባለ መንገድ ነው። የሚያድነን እምነት ጠቅላላ አካላችንንና ሁለንተናችንን የሚጠይቅ ነው። በዚህ ሁኔታ በኢየሱስ ስናምን ኢየሱስ ስለ ኃጢአታችን እንደሞተልን ማመናችን ብቻ ሳይሆን፣ በዚያ እውነት መሠረት መኖራችንም ነው። በሥራችን ለመዳን የምናደርገውን ጥረት እናቋርጣለን። ኢየሱስ ኃጢአታችንን እንዳስወገደልን ስለምናምን የበደለኝነት ስሜት አይሰማንም። የዘላለም ሕይወት እንዳለን ስለምናውቅ ሞትን አንፈራም። እምነታችን ጠቅላላ ሕይወታችንን የማያሳትፍ ከሆነ ያለን እምነት ሕይወት ሰጭ እምነት አይደለም ማለት ነው።

በዕውቀት እምነትና በሚያድነው እምነት መካከል ያለውን ልዩነት ለማስረዳት አንድ ሰው የሚከተለውን ምሳሌ ሰጥቷል። ለምሳሌ በክፍላችሁ ውስጥ አንድ በጣም ደካማ ወንበር አለ እንበል። አንድን ሰው «በዚህ ወንበር ብትቀመጥ ወንበሩ አንተን መሸከም እንደሚችል ታምናለህን?» ብላችሁ ብትጠይቁት «አዎን» የሚል መልስ ከሰጠ ለመቀመጥ ግን ፈቃደኛ ካልሆነ ያለው የዕውቀት እምነት ብቻ ነው። ሊሸከም እንደሚችል ቢያስብም በወንበሩ ላይ መቀመጥ ግን አልፈቀደም። ሌላ ሰው ደግሞ በዚያው ወንበር ላይ ተቀምጦ በግማሽ ጎኑ ግን በእግሩ ቢደገፍ «ወንበሩ ሊሸከምህ እንደሚችል ታምናለህን?» ለሚለው ጥያቄአችሁ «አዎን» የሚል መልስ ቢሰጣችሁም እንኳ የዚያ ሰው እምነት ደግሞ የዕውቀት እምነት ብቻ ነው። አንድ ሰው ግን ያለምንም መሳቀቅ ወይም ፍርሃት ሙሉ በሙሉ በዚያ ወንበር ላይ የሚያርፍ ከሆነ በወንበሩ ላይ ትክክለኛ እምነት አለው ማለት ነው። የሚያድን እምነትም እንደዚሁ ነው። የሚያድን እምነት ማለት ኢየሱስ የኃጢአታችንን ዋጋ እንደከፈለና የመንግሥተ ሰማይን በር እንደከፈተልን ታምነን ሕይወታችንን ሙሉ በሙሉ ለእርሱ ማስረከብ ማለት ነው። ኢየሱስ የሠራልንን ሥራ አንጠራጠርም ወይም እርሱ በሠራው ላይ ለመጨመር አንታገልም። ዝም ብለን በማረፍ የፍሬው ተመጋቢዎች እንሆናለን።

21ኛ ጥያቄ፡- ሀ) የትኛው ዓይነት እምነት ነው ያለህ? ለምን ይህ እንዳለህ ግለጽ። ለ) ሙሉ በሙሉ በኢየሱስ ክርስቶስ ላይ እንድታርፍ የሚያደርግ እምነት ከሌለህ የዘላለምን ሕይወት የምትቀበልበት እውነተኛውን እምነት እንዴት እንደምታገኝ እግዚአብሔር እንዲያሳይህ ለምነው።

የዮሐንስ ወንጌል ቁልፍ እውነቶች

በዮሐንስ ወንጌል የምናገኛቸው ብዙ ታላላቅ እውነቶች አሉ። እነዚህም እውነቶች ላልዳኑ ሰዎች ስንመሰክር ብቻ ሳይሆን፤ የሐሰት ትምህርቶችንም ለመቃወም ልንጠቀምባቸው እንችላለን።

22ኛ ጥያቄ፡- ሀ) የሚከተሉትን ቁጥሮች ተመልከተህ ኢየሱስ የተጠራባቸውን ስሞች ሁሉ ዘርዝር። ዮሐንስ 1:11፤ 1:29፤ 1:41፤ 1:49፤ 4:42፤ 20:28። እያንዳንዱ መጠሪያ ስለ ኢየሱስ ባሕሪና ስለ ኢየሱስ ማንነት ምን ያስተምረናል?

1. ከዮሐንስ ወንጌል ዋነኛ ትምህርቶች አንዱ በራሱ በኢየሱስ ክርስቶስ ማንነት ላይ የሚያተኩር ነው። ኢየሱስ ማነው? ሰው ነው? እግዚአብሔር ነው? ለእነዚህ ሁለት ጥያቄዎች የምንሰጠው መልስ «አዎን» የሚል መሆን እንዳለበት ዮሐንስ ያመለክታል። ሰው ስለነበረ ነው ኢየሱስ የተራበው፣ የተጠጣው፣ የደከመው፣ ስቃይ የተሰማውና የሞተው። ዮሐንስ በተጨማሪ ኢየሱስ ስለ ሰዎች ኃጢአት ለመሞት ወደዚህ ዓለም የመጣ እግዚአብሔር እንደሆነ ያመለክታል።

23ኛ ጥያቄ፡- ኢየሱስ እንደ እኛ ሰው እንደነበረ ማወቅ አስፈላጊ የሆነው ለምንድነው?

በዮሐንስ ዘመን አንድ ክርስቲያኖችን ያሳሳተ የሐሰት ትምህርት እየተስፋፋ ነበር። በኋላ ይህ ትምህርት ኖስቲሲዝም ወይም በመሥራቹ በሴሪንተስ ስም ሴሪንቲያኒዝም ተብሎ ተጠራ። ብዙ ልዩ ልዩ ነገሮችን ቢያስተምሩም አንዱ ትምህርታቸው እውነተኛው ኢየሱስ ሰው አልሆነም የሚል ነው። የኢየሱስ መንፈስ በሌላ ኢየሱስ በሚባል ሰው ውስጥ ገባ። ያ መንፈስ መለኮታዊ ነበር። ስለዚህም ኢየሱስ ሰው መስሎ ታየ። በመስቀል ላይ በነበረበት ጊዜ እውነተኛው የኢየሱስ መንፈስ ከሰውየው ወጥቶ ወደ ሰማይ ተመለሰ። የሞተው ኢየሱስ እንጂ ዘላለማዊው የእግዚአብሔር ልጅ ኢየሱስ አይደለም። «የሰው ኃጢአት ልቡ ውስጥ ሳይሆን ሥጋው ላይ ነው» ብለው ያስቡ ስለነበር «ቅዱስ የሆነው እግዚአብሔር ሰው ሆነ ማለት የማይቻል ነው» ይሉ ነበር። ይሁን እንጂ የዮሐንስ ወንጌልና የዕብራውያን መልእክት ኢየሱስ እንደማንኛችንም ሰው እንደነበር በግልጽ ያስተምራሉ። ዋናው ልዩነቱ አንድ ብቻ ነበር። እንደ እኛ ኃጢአተኛ ባሕርይ አልነበረውም (ዕብ. 4:15 ተመልከት)። ኢየሱስ ሙሉ በሙሉ ሰው ባይሆን ኖሮ ሊቀካህናችን ለመሆን ባልቻለም ነበር! በመስቀል ላይ መሞት ባልቻለም ነበር። ሰው ባይሆን ኖሮ የሰዎችን ውሱንነትና ደካማነት ባላወቀም ነበር።

2. ኢየሱስ እውነተኛ ሰው ብቻ ሳይሆን እውነተኛ አምላክም ነው። ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ ነው። ይህም ማለት በስብዕናው ከእግዚአብሔር ጋር እኩል ነው ማለት ነው። የእግዚአብሔር ኃይልና ባሕርይ በሙሉ አለው። ዮሐንስ፣ ኢየሱስ ሙሉ በሙሉ አምላክ እንደሆነ ያመለክታል። አምላክነቱንና ከእግዚአብሔር ጋር አንድ መሆኑን ክርስቶስ ራሱ «አባት ልጁን ይወዳል ሁሉንም በእጁ ሰጥቶታል» (ዮሐንስ 3:35)

በማለት አመልክቷል። አብ መታንን እንደሚያነሣ ሕይወትንም እንደሚሰጣቸው እንዲሁ ወልድ ደግሞ ለሚወዳቸው ሕይወትን ይሰጣቸዋል። ሰዎች ሁሉ አብን እንደሚያከብሩት ወልድን ያከብሩት ዘንድ ፍርድን ሁሉ ለወልድ ሰጠው እንጂ አብ በአንድ ሰው ስንኳ አይፈርድም፤» (ዮሐንስ 5:21-23)። «እኔና አብ አንድ ነን» (ዮሐንስ 10:30)፤ «እኔን ያየ አብን አይቷል» (ዮሐንስ 14:9)። ምናልባትም ኢየሱስ ስለ አምላክነቱ ለተናገረው ግልጽ ማረጋገጫ በሰባት የተለያየ ስፍራ «እኔ ነኝ» በማለት መናገሩ ሊሆን ይችላል። በብሉይ ኪዳን ዘመን ልዩ ስሙ «እኔ ነኝ» እንደሆነ እግዚአብሔር ለሙሴ ነግሮት ነበር። ይህ ቃል «ያህዌ» ወይም «ይሆዋ» እንደሆነ በኋላ ተገልጿል (ዘጸ. 3:13-15)። በዚህ ልዩ ስም በመጠቀሙ ኢየሱስ የብሉይ ኪዳን አምላክ መሆኑን ዮሐንስ አመልክቷል።

3. የኢየሱስን ባሕርይ ለማመልከት ዮሐንስ የተለያየ ስሞችን ተጠቅሟል።

- ሀ) የእግዚአብሔር በግ - ይህ ስም ተገቢውን ትርጉም የሚያገኘው በብሉይ ኪዳን ዘመን አይሁዶች ስለ ኃጢአት ይቅርታ በተለይ በፋሲካ ዕለት የሚያርዱትን የመሥዋዕት በግ ስናስብ ነው። እንዲሁም ኢየሱስ የዘላለም ሕይወት እንድናገኝ የእግዚአብሔር በግ ሆኖ ስለ ኃጢአታችን በእኛ ፈንታ የሞተልን ነውር የሌለበት ፍጹም መሥዋዕት ነው።
- ለ) መሢሕ - ይህ ስም ክርስቶስ ማለት ሲሆን «የተቀባው» ተብሎ ይተረጎማል። እስራኤልን እንዲመራ እግዚአብሔር ለሚያስነሣው የመጨረሻው የዓለም መሪ የተሰጠ ስም ነው። ዮሐንስ፣ ኢየሱስ አይሁዳውያን ለረጅም ዘመናት ሲጠብቁት የነበረው መሪ እንደሆነ ያመለክታል። መሢሕ ግን አይሁዳውያንን ከፖለቲካ ባርነት ነፃ የሚያወጣ መሪ ከመሆን ይልቅ ዓለምን ከኃጢአት ባርነት የሚያድን መንፈሳዊ መሪ ነበር። ኢየሱስ የፖለቲካ መሪ የሚሆነውና ዓለምን ሁሉ የሚያስተዳድረው ዳግም በሚመለስበት ጊዜ ብቻ ነው።
- ሐ) የእግዚአብሔር ልጅ - ይህ ዮሐንስ ለኢየሱስ የሰጠው የተለየ ስም ነው። ሌሎቹ ወንጌሎች የሚናገሩት ኢየሱስ የሰው ልጅ መሆኑን ነው። ዮሐንስ በዚህ ስም ሲጠቀም

እግዚአብሔር ኢየሱስን ከድንግል ማርያም ወለደው ማለቱ አይደለም። «የእግዚአብሔር ልጅ» የሚለው ቃል የሚያመለክተው የኢየሱስን ዘላለማዊ ክብሩንና ከእግዚአብሔር ጋር እኩል መሆኑን ነው። በአካል ከእግዚአብሔር የተለየ ቢሆንም ፍጹም አምላክ ነው።

መ) የእስራኤል ንጉሥ - መሢሕ እንደሚለው ስም ሁሉ ይህም ኢየሱስ በአይሁድ ሕዝብ ላይ ስላለው ሥልጣን የሚያመለክት ነው። የዳዊት ልጅ እንደመሆኑ መጠን ኢየሱስ የእስራኤል ንጉሥ የመሆን መብት አለው። አንድ ቀን ኢየሱስ ወደዚህ ዓለም ሲመለስ በእስራኤል ላይ ይነግሣል። አይሁዳውያን ግን ሊያድናቸው የመጣውን ንጉሥ እንዳልተቀበሉት የሐንስ ያመለክታል።

ሠ) የዓለም አዳኝ - ይህ ስም የሚያመለክተው ኢየሱስ በመስቀል ላይ ያደረገውን የቤዛነት ሥራ ነው። የመጣው ለአይሁዳውያን ብቻ ሳይሆን ዓለምን ሁሉ ከኃጢአት ለማዳን ነው። ሰውን ወደ እግዚአብሔር ዘንድ የሚያደርሰውን መንገድ የከፈተልን አዳኝ እርሱ ብቻ ነው። አስቀድሞ ወደ እርሱ በእምነት ካልመጣና እርሱ የሚሰጠውን ደኅንነት ካልተቀበለ በቀር ማንም ወደ እግዚአብሔር አብ መቅረብ አይችልም።

ረ) ጌታና አምላክ - እነዚህ ሁለት ስሞች የኢየሱስን መለኮታዊነት በግልጽ የሚያሳዩ ናቸው። የብሉይ ኪዳን ይሐዋ ጌታ እንደነበረ ሁሉ ኢየሱስም ጌታ ነው። አብ አምላክ እንደሆነ ሁሉ ኢየሱስም አምላክ ነው። ስለዚህም የፍጥረታት ጌታና አምላክ እንደመሆኑ መጠን ኢየሱስ መመለክ ይገባዋል። አይሁዳውያን ግን «አምላክ እግዚአብሔር አብ ብቻ ነው» ብለው ያምኑ ስለነበር ይህን እውነት መቀበል ከበዳቸው።

24ኛ ጥያቄ፡- እነዚህን የሐንስ የተናገራቸውን እውነቶች የማይቀበሉ አንዳንድ የሐሰት መምህራንን ጥቀስ።

4. የየሐንስ ወንጌል በሌሎች ወንጌሎች ያልተጠቀሱ አንዳንድ በጣም አስፈላጊ የሆኑ መንፈሳዊ እውነቶችን ያቀርባል።

ሀ) ዳግም ልደት - የሐንስ ደኅንነት የሚገኘው ከመንፈስ ዳግም በመወለድ መሆኑን ያመለክታል (የሐንስ 3:3-8)።

ለ) ኢየሱስ ለሚያምኑበት ሁሉ ስፍራን ለማዘጋጀት እንደሄደ የሚያመለክት የሐንስ ብቻ ነው፤ (የሐንስ 14:1-4)።

ሐ) ኢየሱስ አጽናኝ የሆነውን መንፈስ ቅዱስ ለተከታዮቹ እንደሚልካቸው የሐንስ አጠንክሮ ያመለክታል (የሐንስ 14:15-17)።

25ኛ ጥያቄ፡ ዛሬ እነዚህ እውነቶች ሊያበረታቱንና ሊያደፋፍሩን የሚችሉት እንዴት ነው?

አራተኛ ቀን፡- ስለ ኢየሱስ አምላክነት ምስክሮች

26ኛ ጥያቄ፡- የሐንስ 18-21 አንብብ። አንተ ራስህ ስለ የሐንስ ወንጌል ያቀረብኸውን ቅደም ተከተል ጨርስ።

የሐንስ ትምህርቱን እንዲያተኩር ያደረገው በሰባት ቁጥር ላይ ነው። ለአይሁዶችም ሆነ ለጥንት ክርስቲያኖች ሰባት ቁጥር ምሳሌያዊ ትርጉም ያለው እንደሆነ ይታመን ነበር። ፍጹም መሆንን ወይም ሙሉ መሆንን ያመለክታል። የሐንስ ሰባት ቁጥርን የተጠቀመበት በሦስት ዋና ዋና መንገዶች ነው። በመጀመሪያ ደረጃ፡ ስለ ኢየሱስ አምላክነት ሰባት ሰዎች ለምስክርነት ቀርበዋል።

27ኛ ጥያቄ፡- የሚከተሉትን ቁጥሮች ተመልከትና ኢየሱስ አምላክ መሆኑን የመሰክሩትን ሰባት ሰዎች ጥቀስ፡- የሐንስ 1:34፤ 1:49፤ 6:69፤ 11:27፤ 20:28፤ 20:31፤ 10:36።

ቀጥሎ ያለው ዝርዝር ስለ ኢየሱስ አምላክነት በየሐንስ ወንጌል ምስክርነታቸውን የሰጡ ሰዎች ዝርዝር ነው።

1. መጥምቁ የሐንስ፡- የሐንስ 1:34፤	2. ናትናኤል፡- የሐንስ 1:49፤
3. ጴጥሮስ፡- የሐንስ 6:69፤	4. ማርታ፡- የሐንስ 11:27፤
5. ቶማስ፡- የሐንስ 20:28፤	6. የሐንስ፡- የሐንስ 20:31፤
7. ኢየሱስ ራሱ፡- የሐንስ 10:36።	

28ኛ ጥያቄ፡- ሀ) የሐንስ ተአምራቱን «ምልክቶች» የሚላቸው ለምንድነው? ለ) «ምልክቶች» ማለት ምን ማለት ነው? ሐ) የሚከተሉትን ቁጥሮች ተመልከትና የሐንስ በወንጌሉ የጠቀሳቸውን ሰባት ምልክቶች ዘርዝር፡- የሐንስ 2:1-10፤ 4:46-54፤ 5:1-15፤ 6:1-15፤ 6:15-21፤ 9:1-12፤ 11:17-44።

በሁለተኛ ደረጃ፡ ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን የሚያረጋግጡ የሐንስ ምልክቶች ብሎ የጠራቸው ሰባት ተአምራትን ጠቅሷል። እነዚህ ሰባት ምልክቶች ኢየሱስ በማንኛውም የሕይወት ገጽታ ላይ ያለውን ኃይልና ሥልጣን ያመለክታሉ። ሌሎች ብዙ ተአምራት ለማቅረብ ቢችልም የሐንስ ግን ስለ ኢየሱስ ማንነት የተወሰኑ እውነቶችን ያመለክታሉ በማለት ሰባቱን ብቻ መርጦአቸዋል። ቀጥሎ ያለው ዝርዝር ኢየሱስ ያደረጋቸውና ስላለው ኃይል የሚመሰክሩ የሰባት ምልክቶች ዝርዝር ነው።

1. ውኃውን ወደ ወይን መለወጡ - የሐንስ 2:1-10 የሚያመለክተው ኢየሱስ የጥራት ጌታ መሆኑን ነው። ኢየሱስ የሚያደርጋቸው ነገሮች ሁሉ መልካም ናቸው። ሰው ከሚያደርገው ሁሉ ይበልጣሉ።
2. የሹመ-ልጅ መፈወስ - የሐንስ 4:46-54 ኢየሱስ ርቀት የማይወስነው ጌታ መሆኑን ያመለክታል። ኢየሱስ የታመመው ሰው ወዳለበት ሳይደርስ ከርቀት እንኳ ቢሆን ማንንም መፈወስ ይችላል።
3. በቤተሳይዳ የነበረውን ሰው መፈወሱ - የሐንስ 5:1-15 ኢየሱስ የጊዜ ጌታ መሆኑን ያመለክታል። ኢየሱስ ለብዙ ዓመታት የታመሙትንና ተስፋ የቆረጡትን ሁሉ መፈወስ ይችላል።
4. አምስት ሺህ ሰዎችን መመገቡ - የሐንስ 6:1-15 ኢየሱስ የብዛትና የመትረፍረፍ ጌታ መሆኑን ያመለክታል። ኢየሱስ ጥቂቱን ማብዛትና ማበርከት ይችላል።
5. በውኃ ላይ መራመዱ - የሐንስ 6:15-21 ኢየሱስ በተፈጥሮ ሕግ ላይ ጌታ መሆኑን ያመለክታል። የፍጥረታት ሁሉ ፈጣሪ እንደመሆኑ መጠን እንደ መሬት ስበት ኃይል ያሉት የተፈጥሮ ሁኔታዎች ሊያግዱት አይችሉም።
6. የዕውሩ ሰው መፈወስ - የሐንስ 9:1-12 ኢየሱስ የሰንካላዎች ጌታ መሆኑን ያመለክታል። አሳዛኝና ተስፋ አስቆራጭ የሆኑ ነገሮችን ለእርሱ ክብር ሊለውጣቸው ይችላል።
7. አልዓዛርን ከሞት ማንሣቱ - የሐንስ 11:17-44 ኢየሱስ በሞት ላይ ሥልጣን ያለው ጌታ መሆኑን ያመለክታል። የሰው ልጅ ዋነኛ ጠላት የሆነው ሞት በኢየሱስ ኃይል ይሸነፋል። በቃሉ መታንን ማስነሣት ይችላል።

29ኛ ጥያቄ፡- ሀ) እነዚህ ሰባት ተአምራትና ስለ ኢየሱስ የሚያስተምሩትን መንገዝብ ሊያጽናናን የሚችለው እንዴት ነው? ለ) ዛሬም ኢየሱስ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የዚህ ዓይነት ኃይል እንዳለው የምንረዳው እንዴት ነው?

በተጨማሪም ዮሐንስ ሰባት ነገሮችን አቅርቧል። እነዚህ በሕይወት ላይ ያለውን ሥልጣንና ለሰው ልጅ ሁሉ የእርሱን ተፈላጊነት የሚያሳዩ ናቸው። «እኔ ነኝ» እያለ መናገሩ ከብሉይ ኪዳን ዘመን ሁሉ «እኔ ነኝ» ያለው ታላቅ አምላክ መሆኑን ያመለክታል። «እኔ ነኝ» የሚለው ስም «ይሐዋ» ተብሎ የሚተረጎም ሲሆን ለእነርሱ ቃል ኪዳን አምላክ እንደመሆኑ መጠን አይሁዳውያን እግዚአብሔርን የሚጠሩበት ልዩ ስም ነው። ያለ ምንም ፈጣሪ ራሱ በራሱ መገኘቱን፣ መኖሩን፣ ኃያልና ሁሉንም የሚቆጣጠር መሆኑን ያመለክታል።

30ኛ ጥያቄ፡- የሚከተሉትን ቁጥሮች ተመልከት፡- ዮሐንስ 6:35፤ 8:12፤ 10:7፤ 10:11 እና 14፤ 11:25፤ 14:6፤ 15:1። ሀ) ኢየሱስ ስለ ራሱ የተናገራቸውን ሰባት ነገሮች ዘርዝር። ለ) እነዚህን ሰባት ልዩ ልዩ ነገሮች መናገሩ ምን ማለቱ ይመስልሃል? ሐ) ከሕይወታችን ጋር እንዴት ልናያይዛቸው እንችላለን?

ቀጥለው ያሉት ኢየሱስ «እኔ ነኝ» በማለት የተናገራቸው ሰባት ዐረፍተ ነገሮች ሲሆኑ የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን ብቻ ሳይሆን በእርሱ ለሚያምኑት ሁሉ ምን ሊያደርግላቸው እንደሚችል ያመለክታሉ።

1. «የሕይወት እንጀራ እኔ ነኝ» (ዮሐንስ 6:35)።
2. «የዓለም ብርሃን እኔ ነኝ» (ዮሐንስ 8:12)።
3. «የበጎች በር እኔ ነኝ» (ዮሐንስ 10:7)።
4. «መልካም እረኛ እኔ ነኝ» (ዮሐንስ 10:11 እና 14)።
5. «ትንሣኤና ሕይወት እኔ ነኝ» (ዮሐንስ 11:25)
6. «መንገድና እውነት ሕይወትም እኔ ነኝ» (ዮሐንስ 14:6)።
7. «እውነተኛ የወይን ግንድ እኔ ነኝ» (ዮሐንስ 15:1)።

በቃል የሚጠኑ ጥቅሶች

ቀጥሎ ያሉት የዮሐንስ ወንጌልን ስታጠና በቃልህ ልትይዛቸው የሚገቡ ጥቅሶች ናቸው። በመጨረሻው ፊትና ላይ የሚቀርቡ እንደመሆናቸው መጠን በየጊዜው ልትከልላቸው ይገባል። የእግዚአብሔርን ቃል ማጥናት ለመንፈሳዊ ውጊያ መሣሪያ ነው፤ (ኤፌሶን 6:17፤ መዝሙር (119):11)፤ ለሌሎች ስንመሰክርም ይረዳናል፤ (ዕብራውያን 4:12)።

ዮሐንስ 1:12	ዮሐንስ 8:12	ዮሐንስ 14:1-6
ዮሐንስ 3:16-18	ዮሐንስ 8:31-32	ዮሐንስ 15:16
ዮሐንስ 4:13-14	ዮሐንስ 10:27-29	ዮሐንስ 16:33
ዮሐንስ 5:24	ዮሐንስ 11:25	ዮሐንስ 20:31
ዮሐንስ 6:35	ዮሐንስ 13:34-35	

የዮሐንስ ወንጌል አሳብ ቅደም ተከተል

የዮሐንስን ወንጌል አሳብ በሚቀጥለው ቅደም ተከተል ማቅረብ ይቻላል። የአንተን ቅደም ተከተል አሳብ ከዚህ ጋር አስተያየው።

ዮሐንስ የእምነት ወንጌል

ሀ) መግቢያ - የኢየሱስ ማንነት (ዮሐንስ 1:1-18)

ለ) የኢየሱስ አገልግሎት ጅማራ (ዮሐንስ 1:19-51)

ሐ) የኢየሱስ ምልክቶችና ስብከቶች (ዮሐንስ 2-12)

1. የኢየሱስ የመጀመሪያ ምልክት፡- ውኃውን ወደ ወይን መለወጡ (ዮሐንስ 2:1-12)

2. ኢየሱስ ቤተ መቅደሱን ማንጸቱ (ዮሐንስ 2:13-25)

3. የኢየሱስ የመጀመሪያ ስብከት፡- «ዳግም ልደት» (ዮሐንስ 3)

4. የኢየሱስ ሁለተኛ ስብከት፡- «የሕይወት ውኃ» (ዮሐንስ 4:1-45)

5. የኢየሱስ ሁለተኛ ምልክት፡- የሹመ ልጅ መፈወስ (ዮሐንስ 4:46-54)

6. የኢየሱስ ሦስተኛ ምልክት፡- «የሸባው ሰው መፈወስ» (ዮሐንስ 5:1-18)
 7. የኢየሱስ ሦስተኛ ስብከት፡- «መለኮታዊ ልጅ» (ዮሐንስ 5:19-47)
 8. የኢየሱስ አራተኛ ምልክት፡- አምስት ሺህ ሰዎች መመገብ (ዮሐንስ 6:16-21)
 9. የኢየሱስ አምስተኛ ምልክት፡- በባሕር ላይ መራመዱ (ዮሐንስ 6:16-21)
 10. የኢየሱስ አራተኛ ስብከት፡- «የሕይወት እንጀራ» (ዮሐንስ 6:22-66)
 11. ጴጥሮስ ስለ ኢየሱስ የተናገረው፡- «አንተ ክርስቶስ ነህ» (ዮሐንስ 6:67-71)
 12. የኢየሱስ አምስተኛ ስብከት፡- «ሕይወትን የሚሰጥ መንፈስ» (ዮሐንስ 7:13)
 13. የኢየሱስ ስድስተኛ ስብከት፡- «የዓለም ብርሃን» (ዮሐንስ 8:14)
 14. የኢየሱስ ስድስተኛው ምልክት፡- ዕውር ሆኖ የተወለደው ሰው መፈወስ (ዮሐንስ 9)
 15. የኢየሱስ ሰባተኛው ስብከት፡- «መልካም እረኛ» (ዮሐንስ 10:16)
 16. የኢየሱስ ሰባተኛው ምልክት፡- የአልዓዛር ከሞት መነሣት (ዮሐንስ 11)
 17. የኢየሱስ አገልግሎት ፍጻሜ (ዮሐንስ 12)
- መ) ኢየሱስ ለደቀ መዛሙርቱ ያደረገው የስንብት ስብከት፡- ዮሐንስ 13-17
1. ኢየሱስ በመጨረሻው እራት ላይ ያደረገው ስብከት (ዮሐንስ 13-14)
 2. ኢየሱስ በጌቴሴማኒ መንገድ ላይ ያደረገው ስብከት (ዮሐንስ 15-16)
 3. ኢየሱስ ለደቀ መዛሙርቱ የጸለየው ጸሎት (ዮሐንስ 17)
- ሠ) የኢየሱስ መታሰርና መሰቀል (ዮሐንስ 18-19) ረ) የኢየሱስ ከሞት መነሣት (ዮሐንስ 20) ሰ) ኢየሱስ ከትንሣኤው በኋላ (ዮሐንስ 21)»

አምስተኛ ቀን፡-

የሚከተሉትን ጥያቄዎች በመመለስ ትምህርት አንድን ክልል፣ ከዚያ በኋላ ለሳምንቱ በተዘጋጁት ትምህርቶች ላይ የቀረቡትን የውይይት ጥያቄዎች በመመልከት መልሶችህን አዘጋጅ።

የክለሣ ጥያቄዎች

1. የሐንስ ወንጌሉን ሲጽፍ ዓላማው ምን ነበር?
2. ኢየሱስ ራሱ መሢሕ መሆኑን ለአይሁዳውያን ያረጋገጠላቸው እንዴት ነው?
3. የየሐንስ ወንጌል ጸሐፊ ማነው? ስለ እርሱ የምናውቀውስ ምንድነው?
4. የሐንስ ይህን ወንጌል ያዘጋጀው ለማን ነው?
5. ይህን ወንጌል ሲጽፍ የሐንስ የት ነበር?
6. የየሐንስ ወንጌል መሪ አላብ ምንድነው?
7. የሐንስ ክሌሎች ሦስት ወንጌሎች የሚለየው እንዴት ነው?
8. የሐንስ ወንጌሉን የጻፈው ለምንድነው?
9. በየሐንስ ወንጌል በተነጻጸሪነት የቀረቡ ቃላት ወይም አሳቦች ምንድናቸው?
10. የሐንስ ስለ ኢየሱስ የሚያስተምራቸው ዋና ዋና እውነቶች ምንድን ናቸው?
11. ኢየሱስ መሢሕ መሆኑን ለማረጋገጥ የሐንስ ያቀረባቸው ሰባት (ሰሦስት የተመደቡ ነጥቦች) ምንድናቸው?
12. በቃልህ ካጠናኸው የሐንስ 20:31ን ጻፍ።

የሳምንቱ ስብሰባ

1. የሳምንቱ የአምልኮ ጊዜ፡- በየሳምንቱ ስትሰበሰቡ አንድ መዝሙር በመዘመር፣ ከእግዚአብሔር ቃል አንድ ነገር በማሰብና እግዚአብሔርን በማምለክ ልባችሁን አዘጋጁ። መሪው ለዚህ ሳምንት ከተመደቡት አርዕስት ወይም ጥቅሶች በአንዱ ላይ እስከ 10 ደቂቃ ለተማሪዎቹ መንፈሳዊ መልእክት ይስጡ።

2. ጸሎት፡- እርስ በርሳችሁ የጸሎት ርእስ በመለዋወጥ ጸልዩ። ለእያንዳንዳችሁና ለቤተ ክርስቲያን 10 ደቂቃ ጸልዩ።

3. ክለማ፡- የዚህን ሳምንት ትምህርት ለ15 ደቂቃ ያህል በክለማ መልክ ተመልከቱት። ትምህርቱን መፈጸማቸውንና እንደሚገባ መረዳታቸውን ለማረጋገጥ አስተማሪው እያንዳንዱ ተማሪ የሚሰጠውን መልስ ይመልከት። መምህሩ በዚህ ጊዜ ውስጥ ከዚህ ሳምንት ትምህርት ጥቂት ጥያቄዎችን ለተማሪዎች ያቅርቡላቸው።

4. ውይይት፡- በእያንዳንዱ ትምህርት በሚቀርቡ ጥያቄዎች ተወያዩባቸው። አስፈላጊ ከሆነም መምህሩ አንዳንድ ልዩ የሆኑትን ነጥቦች በዚህን ጊዜ ሊያቀርቡ ይችላሉ። በዚህ መጽሐፍ ከቀረቡት ጥያቄዎች ለተማሪዎች ይበልጥ ጠቃሚ የሆኑት የትኛዎቹ እንደሆኑ ይምረጡ። በቅድሚያ ተወያዩባቸው። እያንዳንዱ አሳቡን እንዲያቀርብ ያድርጉ። እነዚህን ጥያቄዎች ከክርስቲያን ሕይወት ጋር ማገናዘብን እርግጠኛ ይሁኑ። ከእግዚአብሔር ቃል የተማሩትን በየዕለታዊው ሕይወትዎ በተግባር ማሳየት አይዘንጉ። ይህን ማድረግ ግራ የሚያጋቡ አንዳንድ የተሳሳቱ ትምህርቶችን ለማረም ይረዳዎታል።

ሀ 1) ክርስቲያኖች ስለ ኢየሱስ ማንነት ትክክለኛ መረዳት እንዲኖራቸው አስፈላጊ የሆነው ለምንድነው? 2) ስለ ኢየሱስ ማንነት የቤተ ክርስቲያኖችሁ ሰዎች ትክክለኛ ግንዛቤ እንዳላቸው ታስባለህ? ግለጽ። 3) ሰዎች ስለ ኢየሱስ ማንነት ትክክለኛ መረዳት እንዲኖራቸው ቤተ ክርስቲያኖችሁ ምን ማድረግ ይኖርባታል?

ለ 1) ስለ ኢየሱስ ማንነት ትክክለኛ መረዳት ስለሌላቸው አንዳንድ የሐሰት ትምህርቶች ግለጽ። 2) ስለ ኢየሱስ የሚያስተምሩት ስሕተት ምንድነው? 3) የሐሰት ትምህርታቸው የቤተ ክርስቲያኖችሁን ምእመናን እንዴት ጎድቶአቸዋል? 4) እነዚህን የሐሰት ትምህርቶች ለመከላከል ቤተ ክርስቲያኖችሁ ምን ማድረግ አለባት?

ሐ 1) ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን ለማረጋገጥ ሰዎች በእርሱ ማመን እንዳለባቸው ለማሳየት ዮሐንስ ያቀረባቸውን አንዳንድ ነጥቦችን ዘርዝር። 2) በኢየሱስ ለማመናችን ትክክለኛ ምክንያት እንዲኖረን አስፈላጊ የሆነው ለምንድነው? 3) ኢየሱስ ስለ ራሱ እንደተናገረው መሆኑን

ለግወት ኢትዮጵያውያን ክርስቲያኖች መረዳት የሚፈልጉበት ምክንያት ምንድነው?

መ 1) የቤተ ክርስቲያን መሥራቾች ክርስቲያኖች እነማን ናቸው? 2) እምነታቸውን ከልጆቻቸው እምነት አወዳድር። የትኛው ነው ጠንካራው? ለምን? 3) በሁለተኛ ወይም በሦስተኛ ትውልድ ያሉ ክርስቲያኖች ብዙ ጊዜ የሚያጋጥሙላቸው ችግሮች ምንድናቸው? 4) በየጊዜው አዳዲስ ምእመናን ወደ ቤተ ክርስቲያን የማይጨመሩ ከሆነ ውጤቱ ምን ይሆናል?

ሠ) ካለፈው ሳምንት ትምህርት ለመጽናኛ የሆኑህ ከዮሐንስ ወንጌል የተረዳሃቸው አንዳንድ እውነቶች ምንድናቸው?

5 ጸሎት፡- የተግራችሁትን በተግባር ለማሳየት እግዚአብሔር እንዲረዳችሁ በመጸለይ ጉባዔውን ዝጉ።

ትምህርት 2

ዮሐንስ 1:1-18

የመጀመሪያ ቀን፡- ዮሐንስ 1:1-5

1ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ኢየሱስ ማን እንደሆነና ከእግዚአብሔር ጋር ያለው ኅብረት ምን እንደሆነ በራስህ አነጋገር ግለጽ። ለ) ስለ ኢየሱስ ማንነት ትክክለኛ ግንዛቤ እንዲኖረን አስፈላጊ የሆነው ለምንድነው?

ኢየሱስ ማን ነበር? ይህ ሰዎች በየዘመኑ ሲያቀርቡት የነበረው ጥያቄ ነው። ኢየሱስ አይሁዳውያንን በርግውያን ላይ ለማሳመፅ የተነሣ ወይም የአይሁድ እምነትን ለማሻሻል ባደረገው ሙከራ በመስቀል ላይ የተገደለ ተራ ሰው ነበር? ወይስ ሙሉ በሙሉ ሰው ባይሆንም እግዚአብሔር ነበር? ወይስ በአዲስ ኪዳን ሌላ ስም ይዞ የቀረበ የብሉይ ኪዳን እግዚአብሔር ራሱ ነው? ወይስ እስካሁን ከነበሩት ሁሉ የተለየ ነበር? ኢየሱስ ፍጹም አምላክና ፍጹም ሰው ነበርን? እነዚህ በጣም መሠረታዊ ጥያቄዎች ናቸው። በዘመናችን ሁሉ የተነሡ ሰዎች ለእነዚህ ጥያቄዎች የተለያዩ መልሶች ሲሰጡ ኖረዋል። አንዳንዶቹ ኢየሱስ ከሁሉም የተለየ መሆኑን አይቀበሉም። የአይሁድ እምነትን ለማሻሻል ካደረገው ሙከራ የተነሣ ሰደት የደረሰበትና የተገደለ ሰው እንደሆነ

ይመስላቸዋል። አንዳንዶቹ ደግሞ ኢየሱስ በብሉይ ኪዳን የተጠቀሰው እግዚአብሔር አብ ራሱ እንደሆነ ይመስላቸዋል። በእግዚአብሔር አብና በኢየሱስ ክርስቶስ ምንም ልዩነት አያደርጉም። ምንም እንኳ አቀራረባቸው ቢለይም የእያንዳንዱ ወንጌል ጸሐፊዎች ግን ኢየሱስ ፍጹም አምላክ ፍጹምም ሰው እንደሆነ ነው የሚያቀርቡት። ክርስቲያኖች እንደመሆናችን መጠን ስለ ኢየሱስ ማንነት ግልጽ ግንዛቤ ሊኖረን ይገባል። ወደ መንግሥተ ሰማይ መግባታችን ወይም አለመግባታችን የሚወሰነው በኢየሱስ ላይ ባለን ትክክለኛ ግንዛቤ ወይም ትክክለኛ ያልሆነ ግንዛቤ ነው። የዮሐንስ ወንጌል ዓላማም ኢየሱስ መሢሕ መሆኑንና ደኅንነት የሚገኘው በእርሱ ብቻ መሆኑን ማመልከት ነው። የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን በቃሉም ሆነ በሥራዎቹ ሊናቅ የማይቻል አጥጋቢ ማስረጃ ኢየሱስ አቅርቦአል።

2ኛ ጥያቄ፡- ሀ) በኢትዮጵያ በብዛት የሚገኙ የሐሰት ትምህርቶችን ዘርዝረህ ግለጽ። ለ) እያንዳንዳቸው ስለ ኢየሱስ የሚያስተምሩት ምንድነው? ሐ) ስለ ኢየሱስ ማንነት የተሳሳተ ግንዛቤ ያላቸው የትኛዎቹ ናቸው? መ) ስለ ኢየሱስ ያላቸው አመለካከት ስሕተት መሆኑን የምታስረዳው እንዴት ነው?

አብዛኛውን ጊዜ ቤተ ክርስቲያንን ሲዋጉ ከነበሩት የተሳሳቱ ትምህርቶች ከሁለት ነጥቦች በአንዱ ላይ የተሳሳተ አመለካከት የነበራቸው ናቸው። በመጀመሪያ፡- አንዳንዶቹ ስለ ደኅንነት የተሳሳተ አመለካከት አላቸው። ደኅንነትን ለማግኘት የተለያየ ሥራ መሥራት እንዳለብን ይናገራሉ። ሁለተኛ፡- አንዳንዶች ስለ እግዚአብሔር የተሳሳተ አመለካከት አላቸው። እግዚአብሔር አንድ ነው ከሚል አስተሳሰባቸው የተነሣ ወልድም ሆነ መንፈስ ቅዱስ እግዚአብሔር ሊሆኑ አይችሉም በማለት ያስተምራሉ። አንዳንዶቹ በብሉይ ኪዳን ዘመን እግዚአብሔር አብ በሚል ስሙ ራሱን ገልጾአል ይላሉ። አንዳንዶቹ ለእግዚአብሔር አብ ወይም ወልድ ግምት ባለመስጠት ለመንፈስ ቅዱስ ብቻ ከመጠን ያለፈ ትኩረት ይሰጣሉ። በመጽሐፍ ቅዱስ የተመሠረተ ስለ እግዚአብሔር ትክክለኛ አመለካከት እንዲኖረን ከተፈለገ ግን ቅዱሳት መጻሕፍት ስለ እግዚአብሔር ምን እንደሚያስተምሩ በጥንቃቄ መመርመር ይኖርብናል። የዮሐንስ ወንጌልን ስናጠና የእግዚአብሔር ቃል ዛሬ ቤተ ክርስቲያናትን የሚያናጉት የሐሰት ትምህርቶችን ስሕተት መሆናቸውን እንዴት እንደሚያስረዳ እንመለከታለን።

አንዳንድ ጊዜ ደግሞ ከሁለት ነጥቦች የተነሣ ክርስቲያኖች ራሳቸው በመጽሐፍ ቅዱስ ላይ ያልተመሠረተ አስተሳሰብ ሊኖራቸው ይችላል።

1. ገና ከልጅነታችን ጀምሮ ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ እንሰማ ስለነበር የፍጥረት ሁሉ ፈጣሪ አምላክ መሆኑን አቅልለን እንመለከተዋለን። ስንደነግጥ ወይም ስንገረም «በኢየሱስ ስም» በማለት ስሙን በከንቱ እናነሣለን። ቅዱስ መሆኑንና ከስሞች ሁሉ የሚበልጥ ስም መሆኑን እንዘነጋለን።

3ኛ ጥያቄ፡- ሀ) በኢየሱስ ማንነት ትክክለኛ ግንዛቤ እንደሌለን ይህ የሚያሳየን ምንድነው?

2. አንዳንድ ክርስቲያኖች ደግሞ ስለ ኢየሱስ ካላቸው ከፍተኛ ግምት የተነሣ የማያስብላቸውና ስለ ግል ችግራቸው ግድ የሌለው ይመስላቸዋል። ለማርያም ወይም ለመላእክት ወደ መጸለይ የሚያዘነብሉት ከዚህ የተነሣ ነው። ኢየሱስ ራሱ ፍጹም ሰው እንደነበርና ሰዎች የሚደርስባቸው ችግር ሁሉ እንደደረሰበት ይዘነጋሉ።

4ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ከምታውቃቸው ሰዎች ለኢየሱስ ካለው ከፍተኛ ግምት የተነሣ ኢየሱስ ፍጹም ሰው መሆኑን ስለዘነጋ ሰው ግለጽ። ለ) ይህ አስተሳሰቡ በሕይወቱ ላይ ምን ዓይነት ተጽዕኖ አለው?

ዮሐንስ በወንጌሉ የተመጣጠነ አመለካከት እንዲኖረን ስለ ኢየሱስ ማንነት በጥንቃቄ ያቀርብልናል። ዮሐንስ ወንጌሉን የሚጀምረው ኢየሱስ ከእግዚአብሔር ጋር እኩልነት ያለው ፍጹም አምላክ ቢሆንም፤ ከእግዚአብሔር የተለየ መሆኑን በማሳየት ነው። ምንም እንኳ እንዴት ፍጹም አምላክ፤ ፍጹም ሰው መሆን እንደሚችል መረዳት ቢከብደንም መጽሐፍ ቅዱስ ይህንኑ ስለሚያስተምር ልንቀበለው ይገባል። ዮሐንስ፡ ኢየሱስ እንደማንኛችንም ያለቀሰና የተራብ ፍጹም ሰው እንደነበር ያመለክታል።

5ኛ ጥያቄ፡- ዮሐንስ 1፡1-18 አንብብ። እነዚህ ጥቅሶች ከሚያመለክቱት ስለተለያዩ «ቃል» ስለተባለው የኢየሱስ ባሕርያት ግለጽ።

6ኛ ጥያቄ፡- ዮሐንስ 1፡1-5 አንብብ። ሀ) ዮሐንስ የሚናገረው ስለየትኛው መጀመሪያ ነው? ለ) በዮሐንስ 1፡1 ላይ «ቃል»

የተባለው ግነው? ሐ) ለምንድነው የሐንስ «ቃል» ያለው? መ) «ቃል» የተባለው ከእግዚአብሔር ጋር ያለው ኅብረት በእንዴት ዓይነት ሁኔታ ነው የተገለጸው? ሠ) እግዚአብሔር መሆኑን የሚገልጽ «ቃል» የተባለው ምን አደረገ? ረ) «ብርሃን» የተባለው ግነው? ሰ) ሰዎች ይህን ብርሃን እንዴት ተቀበሉት?

የዮሐንስ ወንጌል መጀመሪያ ክፍል (ዮሐንስ 1:1-18) በመጽሐፉ ለቀረቡት ዋና ዋና ትምህርቶች መግቢያ ነው። በዚህ ክፍል ስለ ኢየሱስ ማንነት፣ እንዴት ሰው እንደሆነና በእርሱ የሚያምኑ ሰዎች ስለሚያገኙት ውጤት በአጭሩ ያሳያል። የተቀረው የመጽሐፉ ክፍል ደግሞ እነዚህን ስለ ኢየሱስ የተነገሩ እውነቶች ያብራራል።

1. ቃል የተባለው ኢየሱስ እግዚአብሔር ነው (ዮሐንስ 1:1-2)

ግቴዎስ ስለ ኢየሱስ ለመግለጽ ወንጌሉን የሚጀምረው የአይሁዳውያን አባት ከሆነው ከአብርሃም ነው። ማርቆስ ስለ ኢየሱስ ለመግለጽ ወንጌሉን የሚጀምረው ከመጥምቁ ዮሐንስ አገልግሎት በመነሣት ነው። ሉቃስ ደግሞ ወንጌሉን የሚጀምረው ከመጥምቁ ዮሐንስ ልደት ነው። በተጨማሪም የትውልድ ቆጠራውን ከኢየሱስ ጀምሮ እስከ መጀመሪያው ሰው እስከ አዳም ድረስ ይወስደዋል። ዮሐንስ ግን ስለ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ታሪክ የሚያቀርብልን ማንም ከመፈጠሩ ከዘላለም ዘመናት በፊት አንሥቶ ነው። «በመጀመሪያ» ከነበረው ይነሣል። የዘፍጥረት መጽሐፍ ታሪኩን የሚጀምረው «በመጀመሪያ» በሚል ቃል ነው (ዘፍጥ. 1:1)። ብዙ የመጽሐፍ ቅዱስ ምሁራን እንደሚያምኑበት በዘፍጥረት 1 ስለ ፍጥረት መጀመሪያ የሚያወሳውን ታሪክ ኢየሱስ ከጀመረው አዲስ ፍጥረት ጋር ዮሐንስ በማነፃፀር ያቀረበ ይመስላቸዋል። ስለዚህም ዮሐንስ በምዕራፍ 1 ላይ - ብርሃን፣ ጨለማ፣ ሕይወት፣ ወዘተ በማለት የሚጠቀምባቸው ቃላት ስለ መጀመሪያው የፍጥረታት ታሪክ ሊያሳስበንና ኢየሱስ የመጣው አዲስ ፍጥረት ለመጀመር ወይም ከአርጌው ዓለም ኃጢአትን ሊያነጻ መሆኑን ሊያመለክትን ነው። ዮሐንስ ፍጥረት ከመጀመሩ በፊት ወደነበረው ሁኔታ ይወስደናል። ይህም ዓለማት ከመመሥረታቸውና የመጀመሪያዎቹ ሰዎች አዳምና ሔዋን ከመፈጠራቸው በፊት የነበረው ጊዜ ነው። ዮሐንስ እንደሚናገረው ማንኛውም ነገር ከመፈጠሩ በፊት «ቃል ነበር» ይላል። ቃል ከሁሉ አስቀድሞ ነበር። ዮሐንስ የሰው አእምሮ ማሰብ ከሚችለው ዘመን አስቀድሞ ቃል ነበር ይላል እንጂ ይህ ቃል ጅማራ እንዳለው አይናገርም።

ይህ የሐንሰ የሚናገርለት «ቃል» ማነው? ከየሐንሰ 1 ቀሪዎቹ ቁጥሮች እንደምንረዳው ይህ ቃል ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ነበር። የሐንሰ 1:14 ይህ «ቃል» ወደ ዓለም እንደመጣና ሥጋን ለብሶ ከሰዎች ጋር እንደኖረ ያመለክታል።

የመጽሐፍ ቅዱስ ምሁራን «ቃል» በሚለው ለኢየሱስ በተሰጠ ስም አተረጓጎም ላይ የተለየ አሳብ አላቸው። የሐንሰ «ቃል» ሲል የግሪኩን አተረጓጎም ነው የተጠቀመው ወይስ የዕብራይስጡን? ግሪኮች «ቃል» የሚለውን የሚጠቀሙበት በአንደበት ስለሚነገረው ቃል ብቻ ሳይሆን፤ በአእምሮ በአሳብ ስላለው ቃል ጭምር ነው። ይህ ማለት በአንደበት ለሚነገረው ቃል መሠረቱ በአእምሮ የሚታለበው ነው። ይህን ቃል ከፍጥረት-ዓለም ጋር በተያያዘ ሁኔታ ሲያቀርቡት ቃል ፍጥረትን ሁሉ የሚገዛ አእምሮአዊ ሕግ ግለታቸው ነው። ግሪኮች እንደሚገነዘቡት ይህ ዓለም ሕግና ሥርዓት እንዲኖረው ካለመኖር ወደ መኖር እንዲመጣም ከተፈለገ ፍጥረታትን የሚቆጣጠር አንድ ኃይል ወይም አምላክ መኖር እንዳለበት ነው። እውነተኛውን አምላክ ስለማያውቁትም ይህን ዓለም ስለሚቆጣጠረው ወይም ዕቅድና ዓላማ ስለሰጠው አምላክ ሲናገሩ «ቃል» የሚለውን ይጠቀሙበታል። እንግዲህ የሐንሰ የጻፈው ለግሪኮች ከሆነ ኢየሱስ ዓለምን የሚቆጣጠር ምሪትና ትርጉም የሚሰጠው ስለመሆኑ መናገሩ እንደሆነ ይረዱታል። የማይታወቅ ኃይል ከመሆን አልፎ ራሱን ለሰው ልጆች ሊገልጽ ሥጋን የለበሰ አምላክ ነው ማለት ነው። ምንም እንኳን የሐንሰ የግሪክ ፈላስፎችን አገላለጽ መንገድ ቢጠቀምም በዚያ ሳይወሰን ይህ ከዘላለም የነበረው ቃል ዓለምን የሚቆጣጠረው ኃይል ሰብአዊነት ያለው አምላክ እንደሆነ ስለ ግለሰቦችና ስለ ደኅንነታቸው እንደሚያስብ ያመለክታል። ግሪኮች በእንደዚህ ዓይነት ሁኔታ አይደሉም ስለ እግዚአብሔር የሚያስቡት። አይሁዶች ደግሞ «ቃል» ለሚለው የተለየ አተረጓጎም አላቸው። ቃል የሚለውን ከብሉይ ኪዳን «ጥበብ» ከሚለው ጋር ያነፃፅሩታል (ምሳሌ 8:22 ተመልከት)። እንደ እነርሱ አስተሳሰብ እግዚአብሔር ዓላማውንና ዕቅዱን ሁሉ የፈጸመው በቃል ወይም በጥበብ ነው። ዓለም የተፈጠረው በእግዚአብሔር ቃል መሆኑን ታስታውሳለህ? ዘግሪዎቹ፦ «በእግዚአብሔር ቃል ሰማዮች ጸኑ» ይላሉ (መዝሙር 33:6)። «ቃል» የእግዚአብሔር ሌላ ስሙ ነው። እግዚአብሔር ራሱን ለመግለጽ ስለተጠቀመበት መንገድና ሥራውን ስለፈጸመበት መንገድ ያመለክታል። የምንናገረው ቃል የልባችንንና የአእምሮአችንን እንደሚገልጽ ሁሉ ኢየሱስ ክርስቶስ ደግሞ

የእግዚአብሔርን ልብና አእምሮ የሚገልጥልን ቃሉ ነው። በዘመናችን በምንጠቀምበት ቋንቋ ግን ቃል የሚለውን መግለጽ አዳጋች ነው።

7ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ኢየሱስ «ቃል» ተብሎ መጠራቱ ስለ ራሱና ስለ ባሕርዩ ምን ያመለክተናል? ለ) ግሪክኛውም ሆነ ዕብራይስጡ ቃል ለሚለው የሚሰጡት አተረጓጎም ስለ ኢየሱስ ማንነት በትክክል የሚያሳዩን እንዴት ነው? ሐ) ዮሐንስ ኢየሱስን «ቃል» በማለት ሲጠራው ምን ማለቱ እንደሆነ በራሱህ ቃላት ግለጽ።

ዮሐንስ በጣም ግልጽ በሆነ ሁኔታ ስለ ኢየሱስ ማንነት ይነግረናል። የሚከተሉትን ልብ አድርገህ ተመልከት፡-

1. ኢየሱስ ክርስቶስ ዘላለማዊ ነው። (በመጀመሪያ ቃል ነበር።) እግዚአብሔር ከዘላለም ሁልጊዜ እየኖረ መጀመሪያም ሆነ መጨረሻ እንደሌለው ሁሉ ኢየሱስም መጀመሪያ ወይም መጨረሻ የለውም። እንደ እግዚአብሔር አብ ሁሉ እርሱም እግዚአብሔር ነው። ኢየሱስ መኖር የጀመረው ከግርያም ከተወለደ በኋላ አይደለም። ከዚያ በፊት ዘላለም ይኖር ነበር። የሰውን ሥጋ የለበሰው ግን ከግርያም ከተወለደ በኋላ ነው።
2. ኢየሱስ ክርስቶስ ከእግዚአብሔር የተለየ ነው። («ቃልም በእግዚአብሔር ዘንድ ነበረ»።) ከእግዚአብሔር ጋር ለመኖር ኢየሱስ ራሱን የቻለ አካል ሊኖረው ይገባል። ከእግዚአብሔር ጋር ለዘላለም ቢኖርም ከእግዚአብሔር ጋር እኩል ነበር። ዮሐንስ የሚያቀርበው አሳብ ኢየሱስ ከእግዚአብሔር ጋር ለዘላለም ይኖር እንደነበር ነው።
3. ኢየሱስ ክርስቶስ ፍጹም አምላክ ነው። ዮሐንስ «ቃልም እግዚአብሔር ነበር» ይላል። የይሖዋ ምስክሮች የሚባሉት የሐሰት ትምህርት ተከታዮች እነዚህን ጥቅሶች የመረዳት ችግር ይገጥማቸዋል። የይሖዋ ምስክሮች ስለ እነዚህ ጥቅሶች የሚሰጡት ገለጻ ማንኛችንም የአማልክትነት ባሕርይ እንዳለን ሁሉ ኢየሱስም (ከእግዚአብሔር የሚያንስ) አምላክ ነው የሚል ነው። ዮሐንስ በግሪክ ቋንቋ ያስቀመጠው ቃል ግን ኢየሱስ በባሕርዩ በፍጹም አምላክ መሆኑን የሚያመለክት ነው። ከሁሉ በላይ መሆኑን፣ ኃይሉን፣ ሁሉን ነገር ማወቁን፣ ወዘተ ጨምሮ እግዚአብሔር ያለው ባሕርይ በሙሉ ኢየሱስ ክርስቶስም አለው።

4. ኢየሱስ ክርስቶስ ለዘላለም ከእግዚአብሔር ጋር ነበረ። («በመጀመሪያ በእግዚአብሔር ዘንድ ነበረ»።) የኢየሱስን ታላቅነትና ግንኙነት እድንረዳ የሐንስ ግንኛውም ነገር ከመፈጠሩ፣ ጊዜ ከመጀመሩ አስቀድሞ ለዘላለም ከእግዚአብሔር ጋር እንደነበር ያመለክታል።

8ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ከይሖዋ ምስክሮች ወይም ኢየሱስ ብቻ ከሚባሉ የእምነት ክፍሎች ጋር ተነጋገር። ለ) ኢየሱስ ክርስቶስ ከእግዚአብሔር ጋር ሰላለው ጎብረት ምን ያስተምራሉ? ሐ) ለሚያቀርቡት ክርክር እነኞ ጥቅሶች እንዴት ምላሽ ሊሆኗቸው ይችላሉ? መ) ኢየሱስ ለዘላለም ከእግዚአብሔር ጋር ከነበረ እንዴት ልጁ ተብሎ ሊጠራ ይችላል?

2. ቃል የተባለው ኢየሱስ የሁሉም ነገር ፈጣሪ ነው (ዮሐንስ 1:3)።

9ኛ ጥያቄ፡- ኢየሱስ የሁሉም ነገር ፈጣሪ ከሆነ ስለማንነቱና ከእርሱ ጋር ሊኖረን ስለሚገባው ግንኙነት ምን ያመለክተናል?

ኢየሱስ በባሕርዩ አምላክ ብቻ ሳይሆን በእግዚአብሔር ሥራዎችም ሙሉ በሙሉ ተሳታፊ ነው። የአምላክነት ባሕርይ ያለው ብቻ መሥራት የሚችለውን ይሠራል። ኢየሱስ የሁሉም ነገር ፈጣሪ ነው።

ከመጽሐፍ ቅዱስ እንደምንመለከተው ሦስቱም የሥላሴ አካላት ፍጥረትን በመፍጠር ተሳታፊ ነበሩ።

10ኛ ጥያቄ፡- ቂላስያስ 1:16! ዘፍጥ. 1:1! ኢዮብ 33:4! መዝሙር 14:30 ተመልከት። እነዚህ ጥቅሶች ሁሉ ስለ ሥላሴዎች የፍጥረት ሥራ ምን ያመለክታሉ?

የሐንስ፣ እግዚአብሔር አብም ሆነ መንፈስ ቅዱስ ዓለምን በመፍጠር ረገድ እንዴት ተሳታፊ እንደነበሩ አይገልጽም። ዓላማው ኢየሱስ ፍጹም አምላክ መሆኑን ለማሳየት ስለነበር የሚያመለክተው በእርሱ ላይ ነው። በእርሱ በኩል ፍጥረት መፈጠሩን እንጂ ዓለምን ለመፍጠር ኢየሱስ ስለነበረው ድርሻ አያመለክትም። ይህንንም አስረግጦ ለማሳየት ዮሐንስ፣ እግዚአብሔርን ሳይጨምር ግንኛውም የተፈጠረ ነገር ሁሉ በኢየሱስ ክርስቶስ እንደተፈጠረ ደጋግሞ በመጻፉ በግልጽ ያሳያል። ፍጥረት ሁሉ የተገኘው በእግዚአብሔር ቃል ማለትም በኢየሱስ ክርስቶስ አማካይነት ነው። አንዳንድ ሰዎች፡

ሥላሴዎች ዓለምን የፈጠሩበትን ሁኔታ ከቤት ግንባታ ጋር ያመሳስሉታል። የቤቱ ባለቤት ቤቱ እንዲሠራ ትእዛዝ እንደሚሰጥና «ቤት ተሠርቶአል እንደሚባል ሁሉ እግዚአብሔር አብም የፍጥረት ጀግሪም ነው። መሐንዲስ የቤቱን ፕላን እንደሚያወጣና የቤቱን ሥራ እንደሚቆጣጠር ሁሉ ኢየሱስ ክርስቶስም ይህ ዓለም ሲፈጠር በበላይነት ሲመራ ነበር። አናጢው ቤቱን እንደሚያንጸው ሁሉ መንፈስ ቅዱስ ደግሞ ፍጥረታትን ሁሉ ፈጥሮአል። የቤቱ ባለቤት መሐንዲሱና አናጢው በመገንባት ረገድ እያንዳንዳቸው የራሳቸው ድርሻ እንዳላቸው ሁሉ መጽሐፍ ቅዱስም አብ፤ ወልድ፤ መንፈስ ቅዱስ ይህን ዓለም ለመፍጠር የየራሳቸው ድርሻ እንዳላቸው ይነግረናል።

11ኛ ጥያቄ፡- ሀ) በማንም ያልተፈጠረው እግዚአብሔር ብቻ ከሆነ ፍጥረት ከፈጣሪው ጋር የሚኖረው ግንኙነት ምንድነው? ለ) ሰው ለፈጣሪው ሊኖረው የሚገባው አመለካከት ምን መሆን አለበት? መዝሙር 8 ተመልከት። ሐ) ኢየሱስ ስለፈጠረህ አሁን አመስግነው። ለእርሱ በመስገድ ስለ ፈጣሪነቱና ስለ ጌትነቱ አክብረው።

3. «ቃል» የተባለው ኢየሱስ የሕይወትና የብርሃን ምንጭ ነው (ዮሐንስ 1:4-5)።

ዮሐንስ በወንጌሉ ስለጠቀሳቸው ሁለቱ ሌላ ቁልፍ ቃላት ያሳያል። «ሕይወት» የሚለው ቃል በዮሐንስ ወንጌል 36 ጊዜ ተጠቅሶአል። ብዙ ጊዜ ይህ ቃል ዘላለም ከሚለው ቃል ጋር በተያያዘ ሁኔታ ማለትም የዘላለም ሕይወት በሚል ሁኔታ ይጠቀሳል። የዘላለም ሕይወት የደኅንነት ውጤት ነው። ዮሐንስ ኢየሱስ የሕይወት ምንጭ መሆኑን ይገልጻል። ይህንንም ሕይወት በሁለት መንገድ መመልከት ይቻላል። በመጀመሪያ፡- ይህ አሁን የምንኖረውን ሕይወት (የሰዎችንና የእንስሳትን ሕይወት ጨምሮ) የሚቆጣጠረው ኢየሱስ ነው። መጽሐፍ ቅዱስ እግዚአብሔር የማንኛውም ፍጥረት ባለቤትና ተቆጣጣሪ መሆኑን ያመለክታል። ያለ እግዚአብሔር ማንኛውም ነገር ሕይወት ሊኖረው አይችልም። ኢየሱስ የሕይወት ፈጣሪ ብቻ ሳይሆን በሕይወት እንድንኖር የሚያደርገንም እርሱ ነው፤ (መዝሙር 14:24-30፤ ዮሐን 17:24-28 ተመልከት)።

ሁለተኛ፡- ሕይወት ሲል መንፈሳዊ ሕይወትን ማለቱ ነው። ሞት የሕይወት ተቃራኒ ነው። በሁለት መንገድ መሞት ይቻላል። በመጀመሪያ በሥጋ እንሞታለን። ይህም የሚሆነው ነፍሳችን ከሥጋችን ሲለይ ነው። ሌላው ደግሞ መንፈሳዊ ሞት ነው።

ማንኛችንም የተወለድነው መንፈሳዊ ሙታን ሆነን እንደሆነ መጽሐፍ ቅዱስ ያመለክታል። በኢየሱስ ስናምን ብቻ ነው መንፈሳዊ ሕይወት የሚኖረን። ይህንንም መንፈሳዊ ሕይወት የሐንስ የዘላለም ሕይወት ይለዋል። ኢየሱስ የዘላለም ሕይወት ምንጭ ነው (የሐንስ 10:28 ተመልከት)። ሙት የሆነውን መንፈሳችንን ለእግዚአብሔርና ለመንፈሳዊ ነገር ንቁ እንዲሆን ሕያው ያደርገዋል። የሐንስ እንደሚያመለክተን ኢየሱስ የዘላለም ሕይወት ምንጭ ብቻ ሳይሆን ራሱ የዘላለም ሕይወት ነው፤ (የሐንስ 14:6)። ኢየሱስ፣ እርሱ የዘላለም ሕይወት ስለሆነ በልባችን ሲኖር የዘላለም ሕይወት አለን። ኢየሱስ ሕይወት አለው፤ ሕይወትንም ይሰጣል፤ እርሱ ሕይወትም ነው።

12ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ክርስቶስ የሚሰጠው የዘላለም ሕይወት አለህን? ለ) ከሆነ ይህን ሕይወት እንዴት እንዳገኘህ ግለጽ። ሐ) የዘላለም ሕይወት ከሌለህ አሁን እውነተኛውን ሕይወት እንዲሰጥህ ኢየሱስን ጠይቀው።

ሌላው የሐንስ የሚጠቀምበት ሁለተኛ ቃል ደግሞ «ብርሃን» የሚለው ነው። የመጀመሪያውን ፍጥረት መሠረት በማድረግ፣ ስለ ሌላ ብርሃን ማለትም ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ሊያስረዳን ይሞክራል። እግዚአብሔር ዓለምን ሲፈጥር መጀመሪያ ያደረገው ነገር ብርሃንን መፍጠር ነበር። ሕይወት የሆነው ኢየሱስ ወደዚህ ዓለም ሲመጣም እውነተኛውን ብርሃን ይዞ ነው የመጣው።

13ኛ ጥያቄ፡- የሐንስ 3:19-21፤ 12:35-36፤ 8:12 ተመልከት። ሀ) እነዚህ ጥቅሶች ስለ ብርሃን ምን ይላሉ? ለ) ብርሃን ማንነው?

የሐንስ የሚናገረው ስለ ተፈጥሮአዊ ብርሃን ሳይሆን ስለ ሌላ ዓይነት ብርሃን ነው። የሐንስ ብርሃን የሚለውን ቃል የሚጠቀምበት እግዚአብሔር በቃሉ አማካይነት ስለሚሰጠው ጽድቅና ቅድስና በምሳሌያዊ አገላለጽ ሊያስረዳን ነው። ኢየሱስ ብርሃን ነው፤ የእግዚአብሔር ባሕርያት ለሰዎች የሚገለጹትም በእርሱ አማካይነት ነው።

ብርሃን ማለትም ኢየሱስ ብርሃኑን ሲያበራ ምን እንደሆነ ተመልከት። በመጀመሪያ፡- «ሕይወት (ኢየሱስ) የሰው ብርሃን ነው» የሚለውን እናነባለን። የእግዚአብሔር ዘላለማዊ ልጁ የሆነው ኢየሱስ አምላክ መሆኑን ለሰው ልጆች በሙሉ አሳይቷል። እግዚአብሔር ከሰዎች ምን እንደሚፈልግ ግልጽ የሆነው በባሕርዩ

ይህም ማለት በቅድስናውና በጽድቁ አማካይነት ነው። እግዚአብሔር እንዴት ያለ አምላክ እንደሆነ ለመጀመሪያ ጊዜ ለሰዎች ግልጽ የሆነው በኢየሱስ ክርስቶስ አማካይነት ነው። የዓለም ብርሃን ተስፋ ኢየሱስ ብቻ ነበረ አሁንም ያው ነው።

14ኛ ጥያቄ፡- ዛሬም ቢሆን ኢየሱስ የዓለማችን ብርሃን ነው የምንለው በምን መንገድ ነው?

ሁለተኛ፡- ብርሃን በጨለማ ያበራል። ይህ ዮሐንስ የሚገልጸው ጨለማ መንፈሳዊ ጨለማ ነው። የሰው ልጅ እግዚአብሔርን ያለማቋረጥ መቃወሙንና ለእርሱም ክብር ለመኖር እምቢተኛ መሆኑን ያመለክታል፤ (ዮሐንስ 3:19)። ይህን ጨለማ የሚቆጣጠረው የጨለማ ንጉሥ የሆነው ሰይጣን ነው (ሉቃስ 22:53)።

ሦስተኛ፡- ዮሐንስ ይህ ብርሃን በጨለማ ማብራት ብቻ ሳይሆን ጨለማውንም እንዳሸነፈ ይናገራል። ሰይጣን የሚያደርገው ማንኛውም ነገር ሁሉ የኢየሱስን የጽድቅ ብርሃን ሊያጨመው አይችልም። ሰይጣን ኢየሱስ በመስቀል ላይ እንዲሞት በማድረግ ይህን ብርሃን ለማጥፋት ቢሞክርም ብርሃኑ ይበልጥ በራ እንጂ አልጠፋም። እኛ ራሳችን ማመናችን የኢየሱስ ብርሃን ከሰይጣን ጨለማ እንደሚበልጥ ማስረጃ ነው። በክርስቶስ የምናገኘው አዲስ ፍጥረት የሚጀምረው ይህ ብርሃን ወደ ልባችን ሲገባ ነው፤ (2ኛ ቆሮንቶስ 4:3-6)። አንድ ቀን ጨለማው ይህም ማለት ከፋ ነገር ይደመስስና የእግዚአብሔር ሰዎች በብርሃን እንደሚኖሩ እግዚአብሔር ተስፋ ሰጥቷል፤ (ራእይ 21:23-24፤ 22:5)።

አራተኛ፡- በጨለማ የሚኖረው የሰው ልጅ ብርሃንን ተቃወመ። ዮሐንስ በብርሃንና በጨለማ፣ በእግዚአብሔር መንግሥትና በሰይጣን መንግሥት መካከል ሳያቋርጥ ስለሚደረገው ውጊያ በመጽሐፉ ያመለክታል። የማያምኑ ሰዎች በሚያምኑት ላይ በሚያደርሱት ተቃውሞ መደነቅ የለብንም። ይህ በብርሃንና በጨለማ፣ በሰይጣንና በእግዚአብሔር መካከል የሚደረገው ፍልሚያ አንዱ ገጽታ ነው። ይሁን እንጂ አንድ ቀን ይህ ጨለማ እንደሚወገድ ስለተነገረን ደስ ሊለን ይገባል። ይህንንም ቀን እንጠባበቃለን።

15ኛ ጥያቄ፡- ሀ) በምትኖርበት ኅብረተሰብ በብርሃንና በጨለማ መካከል ያለው ውጊያ እንዴት እንደሚታይ በራስህ ቃላት ግለጽ።

ለ) ቤተ ክርስቲያን ብርሃን የሆነችው እንዴት ነው? ሐ) ጨለማ ብርሃንን የሚቃወመው እንዴት ነው? መ) ብርሃን ጨለማውን ሊያሸንፍ የሚታየው እንዴት ነው?

ዮሐንስ የእግዚአብሔር ልጅ የሆነው ኢየሱስ ምን ያህል ታላቅ መሆኑን ለማሳየት ሦስት መንገዶችን አቅርቧል። በመጀመሪያ ደረጃ፡- ፍጹም አምላክ ነው። ለዘላለም ከእግዚአብሔር ጋር ነበር። የእግዚአብሔር ባሕርያት አሉት። ሁለተኛ፡- እንደ እግዚአብሔር ሁሉ ኢየሱስም የሁሉ ነገር ፈጣሪ ነው። ሦስተኛ፡- ሥጋዊውንም ሆነ መንፈሳዊውንም ሕይወት ለዓለም የሚሰጥ ኢየሱስ ነው። ከፋና ጨለማ ለሆነውም ዓለም የእግዚአብሔርን ጽድቅ የሚገልጥ ብርሃን እርሱ ነው።

ሁለተኛ ቀን፡-ዮሐንስ 1:6-13

ዮሐንስ ወንጌል ምዕራፍ አንድ ዋነኛው አሳብ የሚገኘው በዮሐንስ 1:12 ነው። ዛሬውኑ በቃልህ አጥናው። ዮሐንስ ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ማንነት በትክክል ሊያሳየን ይፈልጋል። ኢየሱስ (በፍጹም) አምላክ መሆኑንና ከእግዚአብሔር ጋር እኩል ቢሆንም ከእርሱ የተለየ እንደሆነ ያመለክታል። ወንጌሉን ከዘላለም ዘመናት በፊት ከነበረው አንሥቶ የሚጽፈውም ስለዚህ ነው። ኢየሱስ የዘላለም አምላክ ነው። የሁሉም ነገር ፈጣሪ ነው። ሕይወትም ነው። በእምነት ለሚቀበሉት ሁሉ ሕይወትን የሚሰጣቸውም እርሱ ነው።

በተጨማሪ ዮሐንስ፡ ኢየሱስ ፍጹም አምላክ መሆኑን ብቻ ሳይሆን ፍጹም ሰው መሆኑንም ሊያሳየን ይፈልጋል። ስለዚህም በሁለተኛው ክፍል ላይ ኢየሱስ አምላክ ስለመሆኑ ዮሐንስ የሰጠውን ገለጻ እንመለከታለን።

16ኛ ጥያቄ፡- ዮሐንስ 1:6-13 ያለውን አንብቦህ ለሚከተሉት ጥያቄዎች መልስ ስጥ፡- ሀ) ምስክር እንዲሆን ከእግዚአብሔር የተላከው ማነው? ለ) ስለምን እንዲመሰክር ነው የተላከው? ሐ) እውነተኛው ብርሃን የመጣው ወደ ማን ነው? መ) ዓለም ይህን ብርሃን እንዴት ነው የተቀበለው? ሠ) «የገዛ ወገኖቹ» የተባሉት እነማን ናቸው? ረ) የእግዚአብሔር ልጆች ይሆኑ ዘንድ ሥልጣን የተሰጣቸው እነማን ናቸው? ሰ) የእግዚአብሔር ልጆች የሚወለዱት እንዴት ነው?

ባለፈው ሳምንት ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን የተለያዩ ሰዎች የሰጡትን ምስክርነት ተመልክተናል። ዮሐንስ የሚያቀርበው የመጀመሪያው ምስክር መጥምቁ ዮሐንስን ነው።

17ኛ ጥያቄ፡- ሀ) የመጥምቁ ዮሐንስ አገልግሎት ምን ነበር? ለ) ከመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ ቃላት ስለ መጥምቁ ዮሐንስ አንብብ።

ከመጥምቁ ዮሐንስ ደቀ መዛሙርት አንዳንዶቹ የኢየሱስ ተከታይ ለመሆን እንዳልፈለጉ ወንጌልም ውስጥ በዮሐንስ ደቀ መዛሙርትና በኢየሱስ ደቀ መዛሙርት መካከል ተነሥቶ ስለነበረው ቅንኦት ጠቁሞአል (ዮሐንስ 3:23-30)። ኢየሱስ ከሞት ከተነሣና ወደ ሰማይ ካረገ በኋላ እንኳ የመጥምቁ ዮሐንስ ደቀ መዛሙርት እንደነበሩ በሐዋርያት ሥራ 18:25-19:7 እናንገባለን። ዮሐንስ ግን መጥምቁ ዮሐንስ ማን እንደነበረና ስለነበረው ድርሻ በግልጽ አመልክቷል።

18ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ዛሬም ቢሆን አንዳንዶች፣ አዳኝ የሆነውን ኢየሱስን ከመከተል ይልቅ የቤተ ክርስቲያን መሪዎችን የሚከተሉት እንዴት ነው? ለ) ይህ የሚያስከትለው ችግር ምንድነው?

ሐዋርያው ዮሐንስ ስለ መጥምቁ ዮሐንስ ማንነት በተለያየ መንገድ አመልክቷል። አንደኛ፡ መጥምቁ ዮሐንስ ሰው ብቻ እንጂ አምላክ አልነበረም። ሁለተኛ፡- መጥምቁ ዮሐንስ እግዚአብሔር መርጦ የላከው ነበር። ሦስተኛ፡- ዮሐንስ የተላከው ለኢየሱስ መንገድ ለማዘጋጀት ነበር (ማር. 1:3-7)። ዮሐንስ የራሱን ክብር የሚፈልግ አልነበረም። ሰዎች ብርሃን የሆነውን ኢየሱስ ክርስቶስን እንዲቀበሉ ማዘጋጀት ብቻ ነበር የእርሱ ሥራ።

19ኛ ጥያቄ፡- ማርቆስ 1:1-9 አንብብ። ሀ) የመጥምቁ ዮሐንስና የሁሉም ክርስቲያኖች አገልግሎት የሚመሳሰለው እንዴት ነው? ለ) የክርስቲያኖች አመለካከት የመጥምቁ ዮሐንስን አመለካከት መምሰል የሚገባው እንዴት ነው? ሐ) እንደ መጥምቁ ዮሐንስ ከመሆን ይልቅ የመጥምቁ ዮሐንስን አመለካከት መምሰል የሚገባው እንዴት ነው? ሐ) እንደ መጥምቁ ዮሐንስ ከመሆን ይልቅ የመጥምቁ ዮሐንስ አመለካከት ሳይኖራቸው የቤተ ክርስቲያን መሪዎች የራሳቸውን ክብር የሚያስቀድሙት በምን ዓይነት ሁኔታ ነው?

እንደማንኛችንም ሁሉ መጥምቁ ዮሐንስ የተላከው ስለ ራሱና ስለ አገልግሎቱ እንዲመሰክር ሳይሆን ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ

እንዲመሰክር ነው። ስለ ራሱ ታላቅነት በመመስከር ብዙዎች እንዲከተሉት ማድረግ ይችላል ነበር። ዮሐንስ ግን እግዚአብሔር የሚጠቀምበት መሣሪያ ብቻ መሆኑን በሚገባ ያውቃል። ሰዎች ኢየሱስን እንዲመለከቱ ማድረግ ብቻ ነበር የእርሱ ሥራ። ኢየሱስ ሰዎች ከኃጢአታቸው እንዲድኑ ወደ ዓለም የመጣው መሢሕ መሆኑን እንዲገነዘቡ ማድረግ ነበር የእርሱ ፍላጎት። ሰዎች በእርሱ እንዲያምኑ ሳይሆን በኢየሱስ ክርስቶስ እንዲያምኑ ይፈልግ ነበር። ሕይወት ያለው ኢየሱስ ብቻ እንጂ እርሱ አለመሆኑን ያውቃል። ዮሐንስ አገልግሎቱን ትዕቢት እንዲያበላሽበት አልፈለገም። አገልግሎቱ ወደ ኢየሱስ ማመልከት ነው።

መጥምቁ ዮሐንስ ብርሃን እንዳልነበርና የእግዚአብሔርንም ባሕርያት በትክክል ለሰዎች የገለጸው እርሱ እንዳልነበረ ሐዋርያው ዮሐንስ አጠንክሮ ያመለክታል። የእርሱ ሥራ እውነተኛ ብርሃን ለሆነው ለኢየሱስ ክርስቶስ መመስከር ብቻ ነበር። ሰዎች በዮሐንስ ስብከት፣ በኢየሱስ ክርስቶስ ማመን እንጂ በዮሐንስ ራሱ ማመን አልነበረባቸውም። ዮሐንስ «ብርሃን» አልነበረም። ማንኛውም አማኝ የራሱ የሆነ ብርሃን የለውም። እንደ «ሕይወት» ሁሉ ብርሃንም የሚገኘው ከእግዚአብሔር ብቻ ነው። «ቀድሞ ጨለማ ነበራችሁ አሁን ግን በጌታ ብርሃን ናችሁ» (ኤፌሶን 5:8)። ከእግዚአብሔር በስተቀር ሁሉም ጨለማ ነው። መጥምቁ ዮሐንስም ሆነ ሌሎች አማኞች የሚያንጸባርቁት የክርስቶስን ብርሃን ነው። ኢየሱስ እውነተኛው ብርሃን ነው።

ቃል እና ብርሃን የሆነው ኢየሱስ ወደ ፈጠረው ዓለም መጣ። ዮሐንስ በወንጌሉ «ዓለም» የሚለውን ቃል በተለያየ መልኩ ይጠቀምበታል። ይህ ዓለም የሚለው ቃል የምንኖርበትን ምድር ለማመልከት የተነገረ ሊሆን ይችላል። በዚህ ምድር የሚኖሩትን ወይም የእግዚአብሔርን ፈቃድ የሚቃወሙ ሰዎችን ለማመልከት የተነገረም ሊሆን ይችላል፤ (ዮሐንስ 3:16)። ምናልባትም እግዚአብሔር የሚቆጣጠረውን የዓለም ሥርዓትና የእግዚአብሔርን ዓላማ የሚቃወመውን ዓለምን ለማመልከት የተነገር ሊሆንም ይችላል (1ኛ ዮሐንስ 2:15-17)። ስለዚህም በእያንዳንዱ ስፍራ ዮሐንስ፣ ዓለም የሚለውን ቃል ሲጠቀም ምን ማለቱ እንደሆነ መገንዘብ ይኖርብናል። የተሰጠውን ቁጥር ዐውደ ንባብ እንደሚገባ በመረዳት ዓለም በሚለው ቃል ሲጠቀም ምን ማለቱ እንደሆነ መለየት ይቻላል።

ሰዎች ስለ ወንጌል የተለያዩ አመለካከት አላቸው። አንዳንዶች ችላ ይሉታል፤ ሌሎች ይቃወሙታል፤ ጥቂቶች ደግሞ ይቀበሉታል። ኢየሱስ በዚህ ምድር በነበረበት ወቅት ሰዎች በእነዚህ ሁኔታዎች ነበር የተቀበሉት። በዮሐንስ 1:10-12 በሦስት ምድብ የነበሩ ሰዎች ስለ ኢየሱስ የተለያዩ አመለካከት እንደነበራቸው ተጠቅሷል። በመጀመሪያ ዮሐንስ፣ ኢየሱስ ራሱ በፈጠረው ዓለም የሚኖሩ ሰዎች ስለ እርሱ የነበራቸውን አጠቃላይ ሁኔታ ያቀርባል። የዓለማችን ፈጣሪ የሆነው ኢየሱስ ሥጋን ለብሶ ራሱ ወደ ፈጠረው ዓለም መጣ። ይህንን በአእምሮአችን ማሰቡ ራሱ ይከብዳል። ኢየሱስ ከኢጥርስና ከሌሎች ጋር አብሮ በነበረበት ወቅት ራሱ ከፈጠራቸው ሰዎች ጋር ይነጋገር ነበር። ብዙዎች ግን ፈጣሪያቸው መሆኑን ስላልተቀበሉ ችላ አሉት። ፍጡር ፈጣሪውን መቀበል አልፈለገም።

20ኛ ጥያቄ፡- ይህ ከእኛ ኃጢአትና ለእግዚአብሔር ለመታዘዝ ፈቃደኛ ካለመሆናችን ጋር እንዴት ነው የሚመሳሰለው?

ሁለተኛ፡- ዮሐንስ አይሁዳውያን ወይም «ወገኖቹ» እንዴት እንደተቀበሉት ያመለክታል። ኢየሱስ ሰው ሆኖ በሰው መሐል የተወለደ ብቻ ሳይሆን አይሁዳዊ ሆኖ በሌሎች አይሁዳውያን መሐል ነው የተወለደው። የአይሁዳውያን መሢሕና የዓለም አዳኝ ከአይሁዳውያን እንደሚወለድ በብሉይ ኪዳን ትንቢት ተነግሮአል። እርሱ የአብርሃም ልጅ ብቻ ሳይሆን የዳዊትም ልጅ እንደሚሆን ተነግሮአል። ኢየሱስ ማሟላት የሚገባውን ሁሉ አሟልቶ ነበር። ምንም እንኳ አይሁዳውያን የመሢሑን መምጣት በናፍቆት ቢጠባበቁም የገዛ ወገኖቹ ግን መሢሕና አዳኝ መሆኑን ግን አልተቀበሉትም። ኢየሱስ በመጀመሪያ ወደ ወገኖቹ ማለትም ወደ አይሁዳውያን መጣ። አይሁዳውያን የእርሱን ብርሃን ለዓለም እንዲያበሩ ተመርጠው ነበር። ዓይኖቻቸውን ግን ታወሩ። ብርሃኑ ያለማመናቸውን ጨለማ ሰንጥቆ ማለፍ አልቻለም። የዓለም ፈጣሪ ወደ ዓለም የመጣው ሰውን ከኃጢአቱ ለማዳን ነው እንጂ በሰው ለመፍረድ አልነበረም። ቅዱስና ነውር የሌለበት ሰው ሆኖ መጣ። የመጣው ሌሎችን ለማገልገል እንጂ እንዲገለገል አልነበረም (ማር. 10:45)። አይሁዳውያን ያልሆኑት ሕዝቦች ስለ ብሉይ ኪዳን መጻሕፍት የሚያውቁት አልነበረም። የገዛ ወገኖቹ ግን ካለማመናቸው የተነሣ ሊቀበሉት አልፈለጉም። ለብዙ ዘመናት የመሢሑን መምጣት ቢጠባበቁ ነበር። የመጣው ነቢያት በተናገሩት መሠረት እንጂ (ኢሳይያስ 53:1-3) እነርሱ በጠበቁት መንገድ አልነበረም። ምንም እንኳ የገዛ ወገኖቹ ባይቀበሉትም፣ አይሁዳውያንም ሆኑ አሕዛብ ሳመኑበት ሁሉ የእግዚአብሔር ልጆች የመሆንን መብት ሰጥቷቸዋል። ብዙ ጊዜ ወደ

ክርስቶስ ለግምገማት የሚከብሩን በቅርብ የምናውቃቸው ወይም የዝ ዘመዶቻችን ናቸው።

ሦስተኛ፡ የሐንስ ኢየሱስን ስለተቀበሉት ስለ ጥቂቶቹ ይገልጻል። ኢየሱስ በምድር ላይ በነበረበት ዘመን የተቀበሉት (እንደ አሥራ ሁለቱ ደቀ መዛሙርት) ወይም በዘመናችን የተቀበሉት ከእግዚአብሔር ተወልደዋል።

21ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ለክርስቶስ ስትመሰክር እነዚህ ከላይ የተመለከትናቸው ሁኔታዎች ምን ያህል ያጋጥሙሃል? ለ) ኢየሱስን መቀበል ወይም በስሙ ማመን ምን ማለት ነው?

የሐንስ ወንጌሉን የጻፈው ሰዎች በኢየሱስ ክርስቶስ እንዲያምኑ እንደሆነ ታስታውሳለህ (የሐንስ 20:31)። አሁን ደግሞ በወንጌሉ መግቢያ ላይ በኢየሱስ ክርስቶስ የሚያምኑ ስለሚቀበሉት ታላቅ በረከት ያመለክታል። «ለተቀበሉት» ወይም «በስሙ ለሚያምኑት» የሚሉት ሐረጎች መሠረታዊ ትርጉሟቸው አንድ ነው። ኢየሱስን የምንቀበለው አዳኞችን መሆኑንና በመስቀል ላይ ስለ ኃጢአታችን መሞቱን በመረዳት ነው። ይህም ማለት በኢየሱስ ክርስቶስ ማመን ማለት ነው። (የሐንስ ማመን ሲል ምን ማለቱ እንደሆነ ካለፈው ውይይታችን አስተውል።) በአይሁዳውያን አነጋገር መሠረት በአንድ ሰው ስም ማመን ማለት በራሱ በሰውየው ማመን ማለት ነው። በኢየሱስ ስም ማመን ማለት በኢየሱስ ማመን ማለት ነው። ኢየሱስ በብሉይ ኪዳን ትንቢት የተነገረለት መሢሕ መሆኑን ማመን ማለት ነው። ኢየሱስ አዳኞችን መሆኑን ማመን ነው። ኢየሱስ ያድናል ብለን መታመን ነው እንጂ በራሳችን ጥረት መታመን አይደለም።

ኢየሱስን መቀበል ወይም በኢየሱስ ማመን ስለሚያስገኘው በረከት አስተውል። የእግዚአብሔር ቤተሰብ አባል መሆን በድካማችን የምናገኘው አይደለም። ነፃ ስጦታ ነው። የእግዚአብሔር ልጆች ለመሆን መብት በነፃ እንቀበላለን እንጂ በእምነት የእግዚአብሔር ልጆች ለመሆን ደግ ሥራ ሠርተን እንደ ደመወዝ የምንቀበለው አይደለም። የእግዚአብሔር ቤተሰብ ለመሆን የምንወለደው በሥጋ ወይም በሰው ፈቃድ አይደለም። በሰባኪዎች፣ በንደኞችና ወይም በዘመዶቻችን ፍላጎት ወይም ፈቃድ አይደለም ዳግም እንድንወለድ የሚያደርገን። ከእግዚአብሔር የምንወለደው በቅዱስ ቃሉ አማካይነት መንፈስ ቅዱስ ልባችንን ሲነካው ብቻ ነው። የእግዚአብሔር ቤተሰብ የምንሆነው በኢየሱስ የሚያምኑት

ሁሉ የእግዚአብሔር ልጆች እንደሚሆኑ በቃሉ ስለተናገረ ብቻ ነው።

ማመን ማለት እግዚአብሔር ስለ ልጁ የተናገረው እውነት እንደሆነ መቀበልና የእግዚአብሔር ስጦታ የሆነውን ኢየሱስ ክርስቶስን በግል መቀበል ማለት ነው። ዮሐንስ 1:12 በመቀበል ረገድ ሰው ስላለው ድርሻ ያመለክታል። ዮሐንስ 1:13 ደግሞ የእግዚአብሔርን ድርሻ ያመለክታል። ይህም የሚሆነው መንፈስ ቅዱስ በሕያው ቃሉ አማካይነት ሊነካን ብቻ ነው። እምነት የእግዚአብሔር ስጦታ ነው (ኤፌ. 2:8-9)።

ዮሐንስ መንፈሳዊውን ልደት ከሥጋዊው ልደት ጋር በማነፃፀር አቅርቦታል። (እንዴት እንዳንጸጸረው ምዕራፍ 3ን ተመልከት።) የሥጋ ልደት ተፈጥሮአዊ ነው። የሚፈጸመውም በወላጆች ፈቃድና ሥራ መሠረት ነው። መንፈሳዊ ልደት ግን የእግዚአብሔር ሥራ በመሆኑ የሰው ድርሻ የለበትም። ሰው ኢየሱስ ሊያድነው በመስቀል ላይ እንደሞተለት አምና ሲቀበለው እግዚአብሔር ከእርሱ ተለይቶ የነበረውን ኃጢአተኛ ወስዶ በራሱ ቤተሰብ ይጨምረዋል። ከዚያ ጊዜ ጀምሮ ከእግዚአብሔር ልጅ ከኢየሱስ ክርስቶስ ጋር አንድ ቤተሰብ መሆኑ ነው። በሥጋ መወለድ ለአንድ ልጅ አዲስ ሕይወት እንደሚሰጠው ሁሉ፣ መንፈሳዊ ልደትም ለክርስቲያኑ መንፈሳዊ ሕይወትን ይሰጠዋል። አንድ ሕፃን ወላጆቹን እንደሚመስል ሁሉ ከእግዚአብሔር የተወለዱ መንፈሳዊ ልጆችም አባታቸውን እግዚአብሔርንና ኢየሱስ ክርስቶስን ይመስላሉ! (ሮሜ 8:29፤ 1ኛ ቆሮ. 15:49፤ 2ኛ ቆሮ. 3:18)። ኃጢአተኞች የሆንን ይህን በረከት እንድናገኝ ከተፈለገ ግን አንድ ድርጊት ይፈለጋል። ይኸውም ስጦታውን መቀበልና በኢየሱስ ክርስቶስ ማመን ነው።

22ኛ ጥያቄ፡- ሀ) እንዴት በኢየሱስ ክርስቶስ እንዳመንህ ግለጽ። ለ) የእግዚአብሔር ልጆች መሆናችንን ማወቅ ትልቅ በረከት የሆነው ለምንድነው? ሐ) የእግዚአብሔር ልጆች እንደመሆናችን መጠን እርሱን መምሰል የሚገባን በምንና በምን መንገድ ነው?

ሦስተኛ ቀን-ዮሐንስ 1:14

23ኛ ጥያቄ፡- ፊልጵ. 2:15-11 አንብብ። ሀ) ሥጋን ለብሶ ከመምጣቱ በፊት ኢየሱስ ምን እንደነበረ ነው እውሱስ የሚናገረው? ለ) ኢየሱስ ሰው የሆነው ምን ዓላማ ይዞ ነው? ሐ)

ኢየሱስ በምን ዓይነት መልክ ነው የመጣው? መ) ኢየሱስ ለእግዚአብሔር ለመታዘዝ ምን አደረገ? ሠ) እግዚአብሔር ኢየሱስን እስከ ምን ደረጃ ድረስ ነው ከፍ ያደረገው? ረ) ከእነዚህ ጥቅሶች ስለ ኢየሱስ ሁለት ባሕርያት ምን እንማራለን? ሰ) ከርስቲያኖች በተለይም ደግሞ ከርስቲያን መሪዎች ምን ዓይነት ዝንባሌ እንዲኖራቸው ነው ከዚህ የምንማረው?

24ኛ ጥያቄ:- ዮሐንስ 1:14 አንብብ። ሀ) ሥጋ የሆነው ማነው? ለ) የት ኖረ? ሐ) ከአብ የመጣው ኢየሱስ ምን ዓይነት ባሕርያት አሉት?

ዮሐንስ፣ ኢየሱስ ወደዚህ ዓለም መምጣቱን አሳይተዋል እንጂ ሰው እንደሆነ አልገለጸም ነበር። አሁን ግን ለመጀመሪያ ጊዜ ኢየሱስ «ሥጋ» እንደሆነ በዮሐንስ 1:14 ሲገልጽ እንመለከታለን።

ከብዙ ዘመናት አስቀድሞ እግዚአብሔር መሢሕ እንደሚመጣ በብሉይ ኪዳን ትንቢት አመልክቷል። አብዛኛውን ጊዜ ደግሞ እነዚህ ትንቢቶች ይህ መሢሕ ከይሁዳ ወገን የሆነ አይሁዳዊ እንደሚሆን ሲያመለክቱ ነበር። አንዳንድ ጊዜ ብቻ ነበር ይህ የሚመጣው መሢሕ ራሱ አምላክ እንደሆነ ትንቢቶቹ ሲያመለክቱ የነበረው።

25ኛ ጥያቄ:- ኢሳይያስ 9:6-7 አንብብ። ሀ) ከእነዚህ ጥቅሶች ስለ መሢሑ መምጣት የተነገሩትን ትንቢቶች አመልክት። ለ) አምላክነቱን የሚያሳዩት የትኞቹ ባሕርያቱ ናቸው?

በብሉይ ኪዳን በተነገረው ትንቢት መሠረት መሢሕ ወደ ዓለም መጣ። ዘላለማዊው ቃል- የእግዚአብሔር ልጅ ሥጋ ሆነ። በአዲስ ኪዳን ይህ «ሥጋ» የሚለው ቃል የተለየ ትርጉም ሊኖረው ይችላል። አንዳንድ ጊዜ ወደ ኃጢአት የሚሰበን የኃጢአተኛ ሥጋችን ምሳሌ ሆኖ ይነገራል (ሮሜ 7:5)። ዮሐንስ በዚህ ቃል የተጠቀመው ግን እኛ ሰዎች እንደሆንን ሁሉ ኢየሱስ ሰው እንደሆነ ለማመልከት ብቻ ነው። ኢየሱስ እንደማንኛችንም ሥጋና ደም የነበረው ሰው እንጂ በሰዎች ሥጋ ውስጥ የኖረ መንፈስ አልነበረም። ዮሐንስ ሊያሳየን የሚፈልገው ኢየሱስ ሙሉ ሰብአዊ ፍጥረት እንደሆነ ነው። የሚታይ፣ የሚሰማና የሚዳሰስ ነበር። በሥጋው ከሌሎች ሰዎች የሚለይበት ምንም ነገር አልነበረውም። በባሕርዩ ወሰን የሌለው ዘላለማዊ አምላክ እንደማንኛችንም ሁሉ በጊዜና በስፍራ የሚወሰን ሰው ሆነ። በሰዎች ላይ የሚደርሰው ሁሉ ደርሶበታል። ለምሳሌ ደክሞአል፣ ተርቦአል፣ ተሰቃይተዋል፤

ወዘተ። ከአንድ ነገር በቀር በሰዎች ላይ የሚደርሱ ችግሮች ሁሉ ደርሰውበታል። ኃጢአተኛ ባሕርይ ስላልነበረው ግን ኃጢአትን አላደረገም።

አምላክና ሰው በኢየሱስ አካል መዋሐዳቸው ከእምነታችን ታላላቅ ምስጢሮች አንዱ ነው። ኢየሱስ ክርስቶስ ሰውም አምላክም ነው። ይህም አእምሮአችን ከሚረዳው በላይ ነው። ልክ በመጋረጃ ወይም በድንግዝግዝ ውስጥ እንዳለ ነገር ነው የምናየው። ኢየሱስ እንዴት ሰውም አምላክም ለመሆን እንደሚችል የሥነ-መለኮት ምሁራን ለረጅም ጊዜ ሲከራከሩበት ነበር። የምሥራቅ አብያተ ክርስቲያናት ማለትም የግሪክ፣ የግብፅ፣ የሩሲያና የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ የሥነ-መለኮት ምሁራን መለኮትና ሰብአዊነት በኢየሱስ ውስጥ ተዋሕደው አዲስ አካልን አስገኙ እንጂ ኢየሱስ ሙሉ በሙሉ ሰው አልሆነም ይላሉ። ኢየሱስ አንድ ባሕርይና አንድ ፈቃድ ብቻ ነበረው። ለሰብአዊነቱ ዝቅተኛ ግምት በመስጠት አምላክነቱ ላይ ብቻ ያተኩራሉ። የምዕራብ አብያተ ክርስቲያናት ማለትም የካቶሊኮችና የፕሮቴስታንቶች ሥነ-መለኮት ምሁራን ግን ኢየሱስ ሁለት ባሕርያት እንዳሉት (አምላክነትና ሰውነት) ያስተምራሉ። ኢየሱስ ፍጹም አምላክ ፍጹም ሰው ነው። እንደ እግዚአብሔር ሁሉ እርሱም እግዚአብሔር ነው። እንደማንኛችንም ሁሉ እርሱ ሰው ሆኗል። ከእኛ የሚለየው ኃጢአተኛ ባሕርይ ስላልነበረው ብቻ ነው። እነዚህ ሁለት ባሕርያት ተዋሕደው ሌላ ሦስተኛ ባሕርይ አልሆኑም። ይህም ሲባል ሙሉ በሙሉ አምላክ ወይም ሙሉ በሙሉ ሰው ያልሆነ ልዩ ፍጡር አልሆነም ማለት ነው። በአንድ አካል ውስጥ መለኮትና ሥጋ ነበሩበት። ኢየሱስ እንዴት ሰውና አምላክ ለመሆን እንደቻለ የሥነ-መለኮት ምሁራን መከራከራቸውን ሊቀጥሉ ይችላሉ። መጽሐፍ ቅዱስ ግን ኢየሱስ እንዴት ሰውና አምላክ መሆን እንደቻለ ምንም ገለጻ ሊሰጠን አይሞክርም። ኢየሱስ ፍጹም አምላክ (ዮሐ. 1፡1)፣ ፍጹም ሰው (ዮሐ. 1፡14) እንደሆነ ግን በግልጽ ያስተምራል። በአእምሮ ባንረዳውም በእምነት ልንቀበለው ይገባል። ሚዛናዊ በሆነ ሁኔታ እነዚህን ሁለት ባሕርያት መቀበል ይኖርብናል።

ለሰብአዊነቱ ዝቅተኛ ግምት ሰጥተን አምላክነቱ ላይ ብቻ የምናተኩር ከሆነ በሁሉ በኩል እኛን ሊመስል የእኛን ሥጋ የለበሰ አዳኝ የለንም ማለት ነው፤ (ዕብ. 2፡14-18)። ለአምላክነቱ ዝቅተኛ ግምት ሰጥተን በሰብአዊነቱ ላይ ብቻ የምናተኩር ከሆነ ደግሞ የሚገባውን ክብርና አምልኮ ልንሰጠው አንችልም።

እውነተኛ አዳኞችንና በእግዚአብሔርና በሰው መካከል መካከለኛ እንዲሆን ከተፈለገ ክርስቶስ አምላክና ሰው ሆኖ መምጣት ነበረበት። ለኃጢአታችን መሥዋዕት ሆኖ ለመሞት ሰው መሆን አለበት። እርሱ ራሱ ሰው ስለሆነ በድካማችን ሊያዝንልንና ሊራራልን ይችላል (ዕብራውያን 4:14)። ልንከተለው የሚገባንን ምላሌነቱንም ሰጥቶናል (1ኛ ኢፕሮስ 2:21)። ስለ እግዚአብሔር ትክክለኛ መረዳት እንዲኖረን የእግዚአብሔርን ማንነት በሚታይ ሁኔታ አሳይቶናል።

ዮሐንስ፡ ቃል ሥጋ እንደሆነ ብቻ ሳይሆን በሰዎች መካከልም እንዳደረ ያመለክታል። ይህ «አደረ» የሚለው ቃል በግሪክኛው ለየት ያለ ትርጉም አለው። የብሉይ ኪዳንን የማደሪያ ድንኳን ያመለክታል። ቃሉም የተለያዩ ትርጉሞች ሊሰጠው ይችላል። በመጀመሪያ፡- የኢየሱስ ምድራዊ ኑሮ ጊዜያዊ መሆኑን፤ የብሉይ ኪዳን የማደሪያ ድንኳን በአንድ ስፍራ የሚቆየው ለተወሰነ ጊዜ እንደሆነ ሁሉ ሥጋን የለበሰው ኢየሱስም ከሰዎች ጋር የሚኖረው ለተወሰነ ጊዜ ነው። ኢየሱስ በምድር የኖረው ለ33 ዓመታት ብቻ ነበር። ሁለተኛ፡- ይህ ቃል የተነገረው ስለ ብሉይ ኪዳን ማደሪያ ድንኳን በተለይ ለአይሁዳውያን ክርስቲያኖች ለማሳሳብ ነበር። በዘጸአት መጽሐፍ እግዚአብሔር የሚኖርበትን የማደሪያ ድንኳን እንዲሠራለት ሙሴን ሲያዝዘው እንመለከታለን። ኢየሱስ በእግዚአብሔር ክብር እንደተሞላ ሁሉ ይህም የማደሪያ ድንኳን በእግዚአብሔር ክብር ተሞላ (ዘጸአት 40:34-35)። «በእኛ» የሚለውን ቃል ዮሐንስ የጠቀሰው ኢየሱስ ከሰዎች ጋር መኖሩን ለማመልከት ቢሆንም ኢየሱስን በዓይናቸው አይተው ገና በሕይወት ካሉት ክርስቲያኖች አንዱ ስለሆነ ለእርሱ የተለየ ትርጉም ይሰጠዋል። ዮሐንስ ኢየሱስን አይቶታል፤ ሰምቶታል፤ በእጁም ዳስሶታል። ከሌሎቹ ይልቅ «ዘላለማዊውን የእግዚአብሔርን ቃል በሥጋ አይቼዋለሁ» ብሎ መናገር ይችላል። ስለዚህ «እኛ ኢየሱስን አይተናል» ብሎ አጠንክሮ ይናገራል።

ዮሐንስ የኢየሱስን ክብር እንዳየ ይናገራል። ይህ «ማየት» የሚለው ቃል በግሪክኛ ትርጉሙ ስንመለከተው ቅጽበታዊ (በድንገት) ማየት ወይም ከሩቅ ማየት ማለት ሳይሆን መረዳት በሚያስችል ሁኔታ በቅርቡ ማየት፤ ማስተዋልና መገንዘብ ማለት ነው። የኢየሱስን ማንነት ያውቁ ዘንድ ደቀ መዛሙርቱ ኢየሱስን በቅርቡ በጥንቃቄ መርምረውታል። በቅርብ ስለመረመረውና ስላወቀው ኢየሱስ ማን እንደሆነ ነው የሚያስረዳን።

አይሁዳውያን የኢየሱስን ማንነት እንደሚገባ እንዲረዱ የሐንስ ስለ አንዳንድ ልዩ ነገሮች አጠንክሮ ይናገራል። በመጀመሪያ- «ክብር» የሚለውን ቃል አጠንክሮ ይናገራል። በብሉይ ኪዳን ዘመን በተለይም በማደሪያ ድንኳን ውስጥ የእግዚአብሔር ክብር ነበር (ዘጸ. 40:34)። ይህም ክብር በመቅደሱ ውስጥ ነበር (1ኛ ነገ. 8:10-11)። እስራኤል ባለመታዘዛቸው ግን ይህ ክብር ከሰፍራው ሄደ (ሕዝ. 10:4 እና 18፤ 11:22-23)። በኋላ ግን በልጁ በኢየሱስ ክርስቶስ አማካይነት ይህ ክብር ወደ ሕዝቡ መጣ (ሉቃ. 2:8-9)። በተራራው ላይ ጴጥሮስ ያዕቆብና የሐንስ ክርስቶስን በሰማያዊ ክብሩ አዩት፤ (ማቴ. 17:1፤ 2 እና 5)። ከደቀ መዛሙርቱ ተለይቶ ባረገም ጊዜ ኢየሱስ በክብር ደመና ነው የተወሰደው (የሐዋ. 1:9)። የእግዚአብሔር ክብር በኢየሱስ ፍጹም ሕይወት፣ በትሕትናው፣ በየዋህነቱና በፍቅሩ ታይቶአል። በተአምራዊ ትንሣኤውም ታይቶአል። ኢየሱስ ሰው ስለሆነ አምላክነቱ አልተቀነሰም። ምንም እንኳን ብዙዎቻችን ክብርን ከውጪአዊ ውበት የማያያዝ ልምድ ቢኖረንም የሐንስ ግን የኢየሱስን ክብር ይበልጥ የተመለከተው ለኃጢአተኞች በመስቀል ላይ በሞተበት ጊዜ ነበር (ዮሐ. 12:23 እና 13:31)።

26ኛ ጥያቄ፡- የሐንስ 1:14፣ 18፤ 3:16 ተመልከት። ሀ) በእነዚህ ቁጥሮች ለኢየሱስ የተሰጠው ስም ምንድነው? ለ) ይህ ስም ምን ማለት ነው?

ሁለተኛ፡- ኢየሱስ የእግዚአብሔር «አንድያ ልጅ» ነው። የሐንስ ስለ ኢየሱስ ለመግለጽ ከተጠቀመባቸው ስሞች አንዱ «አንድያ የእግዚአብሔር ልጅ» የሚለው ነው። ይህ «አንድያ ልጅ» የሚለው ቃል በየሐንስ ዘመን ለነበሩት ግሪኮችና አይሁዳውያን ከሰጣቸው ትርጉም ለየት የሚል ትርጉም ይሰጠዋል። ለእኛ የሚሰጠን ትርጉም እንደማንኛችንም ሁሉ ኢየሱስ ከእግዚአብሔር መወለዱን ነው። ይህም የኢየሱስ ሕይወት ጅማሬ እንዳለው እንድናስብ ያደርገናል። የሐንስ ግን ኢየሱስ ከዘላለም ዘመናት በፊት ከእግዚአብሔር ጋር እንደነበረ አስቀድሞ ግልጽ አድርጎልናል (ዮሐ. 1:1)። «አንድያ ልጅ» የሚለው ቃል ለግሪኮች ወይም ለአይሁዶች የሚሰጠው ትርጉም «ልዩ» ወይም «ብቸኛ» የሚለውን ነው። ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ ነው። የሐንስ ሊያስረዳ የፈለገው ኢየሱስ ከሌሎች ሁሉ በልዩ ሁኔታ ከእግዚአብሔር ጋር መቀራረብ እንዳለው ነው። ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ የተባለው ከእግዚአብሔር ጋር ያለውን አንድነት፣ እኩልነትና ኅብረት

ለማሳየት ነው። አይሁዳውያን «የእግዚአብሔር ልጅ» የሚለውን ቃል ሲሰሙ በባሕርዩ ከእግዚአብሔር ጋር እኩል እንደሆነ ነበር ያሰቡት። ሰዎች ወላጆቻቸውን እንደሚመስሉና እኩል እንደሆኑ ሁሉ ኢየሱስም በባሕርዩ ሁሉ እግዚአብሔርን ይመስላል። ስለዚህም እግዚአብሔር ነው፤ (ዮሐ. 5:18)። «ልጅ» የሚለው ቃል በእግዚአብሔርና በኢየሱስ መካከል ያለውን የጠበቀ ኅብረት ነው የሚያመለክተው። በሥላሴዎች ውስጥ ያለውን ዘላለማዊ አንድነትን ያመለክታል። ምንም እንኳ አብ፡ ወልድ፡ መንፈስ ቅዱስ በመባል የሚታወቁት የሥላሴ አካላት፤ የእግዚአብሔር ባሕርይ ያላቸው፤ እግዚአብሔር ቢሆኑም በኅብረታቸው ቅደም ተከተል አላቸው። አብ በወልድ ላይ ሥልጣን አለው። አብና ወልድ ደግሞ በመንፈስ ቅዱስ ላይ ሥልጣን አላቸው። በእርሱና በኢየሱስ ክርስቶስ መካከል ያለውን ኅብረት ለማመልከት እግዚአብሔር የአባትና የልጅ ኅብረትን መጠቀም ፈለገ። እግዚአብሔር ግን ከእኛ የተለየ በመሆኑ ይህ የአባትና የልጅ ኅብረት ምሳሌነት የሚያስረዳን በከፊል ነው። ኢየሱስን የእግዚአብሔር አንድያ ልጅ ነው ስንል መዘንጋት የሌለብን አንዳንድ ነጥቦች አሉ፡-

1. ይህ ቃል በዘላለም ዘመናትም ሆነ ከማርያም ሲወለድም እግዚአብሔር ኢየሱስ ክርስቶስን ወልዶታል ማለት አይደለም። ኢየሱስ ፍጹም አምላክ በመሆኑ ለዘላለም ነበረ።
2. የእግዚአብሔር «አንድያ ልጅ» የሚለው ቃል ኢየሱስ ልዩ መሆኑን ነው የሚያመለክተው። ከማንም ሰው በተለየ ሁኔታ ኢየሱስ «የእግዚአብሔር ልጅ ነኝ» ለማለት ችሏል። ከእግዚአብሔር ጋር እኩል ነው። ቢሆንም ለእግዚአብሔር ይገዛል። እኛም የእግዚአብሔር ልጆች ነን (ዮሐ. 1:12)። እኛ ከእግዚአብሔር ጋር ያለን ኅብረት ግን ኢየሱስ ከእግዚአብሔር ጋር እንዳለው ኅብረት አይደለም።
3. የእግዚአብሔር ልጅ በሚለው ቃል መጠቀም አስፈላጊ የሆነበት ምክንያት የአባትና የልጅ ኅብረት መሠረት በማድረግ በሥላሴዎች ውስጥ እግዚአብሔር አብና እግዚአብሔር ወልድ ያላቸውን ኅብረት ለማመልከት ነው። ይሁን እንጂ እግዚአብሔር ከሰዎች በጣም የተለየ በመሆኑ (ኢሳ. 55:8-9) ምሳሌነቱ የሚያገለግለን በከፊል ነው። ልጅ የሚለውን ቃል ስለ

ኢየሱስ ዘላለማዊነት ከተሰጡት ትምህርቶች ጋር ሚዛናዊ በሆነ ሁኔታ መመልከት አለብን።

4. ሰብአዊ ፍጡራን እንደመሆናችን መጠን በሥላሴዎች መካከል ያለውን ኅብረት ሙሉ በሙሉ መረዳት አንችልም። መጽሐፍ ቅዱስ እግዚአብሔር ብቻ እንዳለ ያመለክታል (ዘጸ. 6:4)። ይህ አንድ አምላክ ግን ሦስት አካላት ያሉበት (ሥላሴ) እንደሆነ መጽሐፍ ቅዱስ ጨምሮ ያመለክታል። እነዚህ ሦስት የሥላሴ አካላት እግዚአብሔር አብ፣ እግዚአብሔር ወልድ፣ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ ይባላሉ። እነዚህ ለመረዳት ያመቸን ዘንድ በሰብአዊ ምሳሌ የቀረቡ ሰዎች ናቸው። ምን ጊዜም ቢሆን ስለ እግዚአብሔር በከፊል ነው ለመረዳት የምንችለው። እንደ እውነቱ እግዚአብሔር ምስጢር ነው። ይሁን እንጂ በቃሉ ውስጥ ስለ ማንነቱ የተናገረውን በመመርመር ይበልጥ ስለ እርሱ ለመረዳት መሞከር አለብን። ምንም እንኳ ለሰው አእምሮ ባያመችም እግዚአብሔር ሦስት አካላት ያሉት አንድ አምላክ መሆኑን መቀበል ይኖርብናል።

27ኛ ጥያቄ፡- ሀ) አንዳንድ የሐሰት ትምህርቶች ስለ እግዚአብሔር ከሚያስተምሩት ይህ የሚለየው እንዴት ነው? ለ) እነዚህ የሐሰት ትምህርቶች ቤተ ክርስቲያንን በምን ዓይነት መንገድ እየጎዱ ነው? ሐ) ስለ እግዚአብሔር ማንነት ትክክለኛውን ለማስተማር ቤተ ክርስቲያንን ምን ማድረግ ትችላለች።

ሦስተኛ፡ ኢየሱስ ጸጋና እውነት የሞላበት እንደሆነ ተገልጾአል። በግሪክኛው ትርጉም መሠረት ይህ ጸጋና እውነት ስለ እግዚአብሔር፣ ስለ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ የሚገልጽ መሆኑን መገንዘብ ያዳግታል። ሁለቱም እግዚአብሔር እንደመሆናቸውና ሁለቱም ለደኅንነታችን የየግላቸው ድርሻ ስላላቸው ይህ ቃል ስለሁለቱም የሚገልጽ ነው ማለት ይቻላል።

28ኛ ጥያቄ፡- ሀ) «ጸጋ» እና «እውነት» ምን ማለት እንደሆነ አጭር ገለጻ ጻፍ። ለ) እነዚህን ቃላት በመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ ቃላት ተመልክታቸው። ሐ) የሐንስ ኢየሱስን ለመግለጽ በእነዚህ ቃላት ሲጠቀም ምን ማለቱ ነው?

በጥንታዊ ትርጉሙ «ጸጋ» ማለት አንድ ሰው ለሌላው የሚያደርገው ችርነት ወይም ልግስና ማለት ነው። በመጽሐፍ ቅዱስ ግን ይህን ቃል የምንጠቀምበት ተጨማሪ ትርጉም አለው።

ነፃ ስጦታ ማለት ነው። እንደ ደኅንነት ለማይገባቸው ሰዎች የተሰጠ ስጦታ ነው፤ ለምሳሌ ያህል ለኃጢአተኞች። ብዙ ጊዜ በቃሉ የምንጠቀምበት እግዚአብሔር በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ለኃጢአተኛው የሰጠው መንፈሳዊ ስጦታ ነው። ዘላለማዊ ቃል የሆነው ኢየሱስ ኃጢአተኞችን ለማዳን የባሪያን መልክ ይዞ የሰውን ሥጋ ለብሶ ወደዚህ ዓለም መምጣቱ የእግዚአብሔር ጸጋ በሥራ ላይ ለመሆኑ ለዮሐንስ ጉልህ ማስረጃ ነው። ስለዚህም ስለ ኢየሱስ ጸጋ መሞላት ተናገረ። በዚህ ምድር በነበረበት ጊዜ የተቸገሩትን ረዳ። በመስቀል ላይ በመሞትም ደኅንነትን አዘጋጅላቸው።

«እውነት» የሚለውም በዮሐንስ ወንጌል በጣም ትኩረት የተሰጠው ቃል ነው። 25 ጊዜ ተጠቅሷል። ብዙ ጊዜ እውነትን የውሸት ተቃራኒ በሆነ መልኩ ነው የምንረዳው። መጽሐፍ ቅዱስ ቃሉን የሚጠቀምበት ግን ከዚህ በጣም በሰፊ መልኩ ነው። ታማኝነትንና ለመታመን መብቃትን ያመለክታል። ዮሐንስ ምንም እንኳ ኢየሱስ እውነትን እንጂ ሐሰትን የማይናገር ቢሆንም የእግዚአብሔር ባሕርያት ትክክለኛ ነጻብራቅ መሆኑን ማመልከቱ ነው። ታማኝና ለመታመን ብቁ እንደመሆኑ መጠን ኢየሱስ በተለይ በመስቀል ላይ በመሞቱ የእግዚአብሔርን የፍቅር ባሕርይ ለሰው ልጆች ገለጸ።

29ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ይህን ዓይነት ታማኝነት ለሌሎች ማሳየት የምንችለው እንዴት ነው? (ዮሐ. 3:21)። ምሳሌ ስጥ። ለ) ለምንድነው ብዙ ክርስቲያኖች እውነቱን የማይናገሩት ወይም በእውነት የማይኖሩት? ለምሳሌ ያህል በታማኝነት የማይኖሩት?

አራተኛ ቀን - ዮሐንስ 1:15-18

አምላክ እንዴት ሰው እንደሆነ አንዳንድ ነጥቦችን ለመረዳት መከራ አድርገናል። ይሁን እንጂ አምላክ ሰብአዊ ክብሩን ትቶ ወደዚህ ምድር መጥቶ ውርደትንና ድህነትን የመቀበሉን ምስጢር እንደሚገባ መረዳት አንችልም። ይህንን ታላቅ እውነት በተመለከተ ሁኔታ እግዚአብሔር ከእኛ ሦስት ነገሮችን ይጠብቅብናል። በመጀመሪያ፡- በኢየሱስ ክርስቶስና በእርሱ አማካይነት በተዘጋጀው የመዳን መንገድ ማመን አለብን። ሁለተኛ፡ ስለማይነገረው ስጦታው እግዚአብሔርን ማመስገን አለብን (2ኛ ቆሮ. 9:15)። ሦስተኛ፡ ሕይወታችንን ለእግዚአብሔር መስጠትና ለእርሱ ክብር መኖር አለብን (ሮሜ 12:1-2)።

30ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ከእነዚህ ከሦስቱ የትኛውን ነው በሕይወትህ የምታሳየው? ለ) እንዴት? ሐ) አሁኑኑ ልጁ ኢየሱስ ክርስቶስን ስለሰጠህ እግዚአብሔርን አመስግነው። መ) ሕይወትህን መርምር። ሕይወትህን ሙሉ ለሙሉ ለኢየሱስ ካላስረከብህ አሁኑኑ አስረክብ።

ሐዋርያው ዮሐንስ፡ መጥምቁ ዮሐንስ የሰጠውን ምስክርነት እንደገና ያብራራል። በመጀመሪያው ክፍለ-ዘመን የነበሩ ክርስቲያኖችም ሆኑ አይሁዶች መጥምቁ ዮሐንስን በጣም ያከብሩት ነበር። ስለዚህም ስለመጥምቁ ዮሐንስ ከኢየሱስ ጋር ስለነበረው ኅብረት ሁለት ነገሮችን መግለጽ አስፈላጊ ሆነ። በመጀመሪያ፡ መጥምቁ ዮሐንስ ከሮማውያን ነፃ ያወጣል ብለው አይሁዳውያን የሚጠብቁት መሢሕ አልነበረም። ሁለተኛው፡ መጥምቁ ዮሐንስ ሰዎችን ወደ እውነተኛ መሢሕ የሚያመለክትና እርሱን እንዲከተሉ የሚያዘጋጅ ነበር። ሐዋርያው ዮሐንስ በሚያቀርብልን መሠረት መጥምቁ ዮሐንስ ስለ ኢየሱስ አምላክነት የመሰከረ የመጀመሪያው ሰው ነው። በሚልክያስ 3:1 በተነገረው ትንቢት መሠረት የመሢሑን መምጣት ለእስራኤል ሕዝብ የማሳወቅ ዕድል አግኝቶአል። መሢሑን እንዲቀበሉ የእስራኤልን ሕዝብ ልብ ለማዘጋጀት ግን ችግር ገጥሞታል።

31ኛ ጥያቄ፡- አገልግሎታችን ከመጥምቁ ዮሐንስ አገልግሎት ጋር ተመሳሳይ መሆን የሚገባው እንዴት ነው?

32ኛ ጥያቄ፡- ዮሐንስ 1:15-18 ያለውን አንብብ። ሀ) በዮሐንስ 1:15 ላይ ስለ «ቃል» መጥምቁ ዮሐንስ የሰጠው ምስክርነት ምንድነው? ለ) በሙሴ አማካይነት የሰጠን ምንድነው? ሐ) በኢየሱስ አማካይነት የተሰጠን ምንድነው? መ) እግዚአብሔርን ለሰዎች የገለጠው ማነው?

ሐዋርያው ዮሐንስ በአንዳንድ መንገድ ኢየሱስን ከመጥምቁ ዮሐንስ ጋር ያነፃፅረዋል። መጥምቁ ዮሐንስ ሰው ብቻ ሲሆን (ዮሐ. 1:6) ኢየሱስ ግን የእግዚአብሔር ልጅ ነው። መጥምቁ ዮሐንስ የተላከው ምስክር እንዲሆን ነበር። ኢየሱስ ግን አዳኝ እንዲሆን ተላከ። መጥምቁ ዮሐንስ ስለኢየሱስ መሰከረ። ኢየሱስ ግን እግዚአብሔርን ለሰው ገለጸ። ይህንን በመሰለ ሁኔታ ከመጥምቁ ዮሐንስ ይልቅ ኢየሱስ እንደሚበልጥ ሐዋርያው ዮሐንስ ያመለክታል።

የዚህ ወንጌል ጸሐፊ ዮሐንስ፡ መጥምቁ ዮሐንስ ስለ ኢየሱስ የሰጠውን ምስክርነት በእንዴት ዓይነት ሁኔታ በአጭር እንዳቀረበው አስተውል። ታናሽ፡ ታላቅን ማክበር እንዳለበት የአይሁድ ባሕል አጠንክሮ ያስተምራል። መጥምቁ ዮሐንስ የተወለደው ከኢየሱስ ስድስት ወር አስቀድሞ ነው። ዕድሜው ከኢየሱስ የሚበልጥ ነበር። አገልግሎቱንም ከኢየሱስ በፊት ጀምሮአል። በባሕል መሠረት ኢየሱስ ነበር መጥምቁ ዮሐንስን ማክበር የነበረበት። መጥምቁ ዮሐንስ ግን ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ በመሆኑ ዘላለማዊ እንደሆነ ተረድቶአል። ዮሐንስ፡ ኢየሱስ ከመፀነሱ በፊት እንኳ ሕያው እንደነበር ያመለክታል። ምንም እንኳ መጥምቁ ዮሐንስ የኢየሱስን ማንነት ሙሉ በሙሉ ባይገነዘብም ከሌሎች የተለየ መሆኑን ግን ተረድቶአል። ምንም እንኳ የእገትማማች ልጆች ቢሆኑም ኢየሱስ ከእርሱ አስቀድሞ በመኖሩ ለታላቅ የሚገባውን አክብሮት ሰጠው።

ከዚህም በላይ ኢየሱስ የበረከት ሁሉ ምንጭ ስለሆነ ከሁሉም ይበልጣል። ኢየሱስ የእግዚአብሔር አብ ሙላት በእርሱ እንዳለው ሁሉ እንዲሁም የእግዚአብሔር አብ ጾጋ አለው (ዊላ. 1:19 እና 2:9)። እንደ እግዚአብሔርነቱ ለሰዎች የመንፈሳዊም ሆነ የሥጋዊ በረከት ሁሉ ምንጭ ነው። እንደ እኛ ላሉት ኃጢአተኞች ከማያደርጉ ምንጭ በጾጋ ላይ ጾጋ ይሰጣል። ይህ ጾጋ ደግሞ አያልቅም። ምንም ያህል ኃጢአተኞች እንሁን ምንም ያህል ከእግዚአብሔር የፊቅን እንሁን ጾጋው ወሰን የለውም። ወደ እርሱ በተመለስን መጠን እንደሚወደንና ጾጋውን እንደሚሰጠን እንመለከታለን።

33ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ከኢየሱስ ያገኘሃቸውን አንዳንድ ሥጋዊ በረከቶች ግለጽ። ለ) ከኢየሱስ ያገኘሃቸውን አንዳንድ መንፈሳዊ በረከቶች ግለጽ፤ (ኤፌሶን 1:3-14)።

ኢየሱስ ከሙሴም በላይ ነው። በአይሁዶች እምነት መሠረት ከነቢያት ሁሉ ይበልጣሉ የሚሏቸው ሁለት ናቸው። የመጀመሪያው ሙሴ ሲሆን እግዚአብሔር ሕጉን የሰጠው በእርሱ በኩል ነው። ከባርነት ነፃ ያወጣቸውም እርሱ ነው። የእግዚአብሔር ፈቃድ በከፍተኛ ደረጃ የተገለጸው በሙሴ አማካይነት ነው ብለው ነበር አይሁዳውያን የሚያምኑት። ሁለተኛ፡- እግዚአብሔርን የሚፈራ ንጉሥ የነበረው ዳዊት ሲሆን ከጣላት ጭቆና ነፃ የሚያወጣቸው ሰው ከእርሱ እንደሚወለድ ያምኑ ነበር። ምንም እንኳ በሙሴ

በኩል ሕግ ቢሰጣቸውም ኢየሱስ እንደሚበልጠው ሐዋርያው ዮሐንስ አጠንክሮ ይናገራል። ጸጋና እውነት የመጣው በእርሱ በኩል ነው። (ስለ እነዚህ ሁለት ቃላት የትናንት ውይይታችንን ተመልከት።) ኢየሱስ ክርስቶስ የጸጋና የእውነት ሙላት አለው።

ሕግ በሙሴ በኩል ተሰጠ። በሕግም ውስጥ ጸጋ ነበረ። የእያንዳንዱ እንስሳ መሥዋዕት የእግዚአብሔርን ጸጋ ያመለክታል። ሕጉ የእግዚአብሔርን እውነት ያሳያል። ይሁን እንጂ የእግዚአብሔር ጸጋና እውነት ሙሉ በሙሉ የተገለጸው በኢየሱስ ክርስቶስ ነው። በኢየሱስ አማካይነት እያንዳንዳችን ይህን ጸጋ ልናገኝ እንችላለን። በጸጋ ድነናል (ኤፌሶን 2:8-9)። ይሁን እንጂ በጸጋው ደግሞ እንኖራለን (1ኛ ቆሮንቶስ 15:10)። በምናደርገው ሁሉ በእግዚአብሔር ጸጋ መታመን አለብን። በኢየሱስ አማካይነት በጸጋ ላይ ጸጋ ተጨምሮልናል።

34ኛ ጥያቄ፡- ሀ) የእግዚአብሔር ጸጋ ምን ትርጉም ይሰጥልን? ለ) በሕይወትህ እንዴት ይታያል?

በመጨረሻም የኢየሱስን ታላቅነት የምናየው ሥጋ የለበሰ የእግዚአብሔር ልጅ በመሆኑ ከማንም ሰው በላይ የእግዚአብሔርን ማንነት ስለገለጸልን ነው። ማንም እግዚአብሔርን ያየው የለም። ምናልባትም «ይህ ምን ያህል እውነት ነው? ብለን ምስጢሩን እንመራመር ይሆናል። ሙሴ እግዚአብሔርን አይቶታል (ዘጸ. 24:9-11)። ኢሳይያስም አይቶታል (ኢሳ. 6)። ታዲያ ዮሐንስ ምን ማለቱ ነው? ዮሐንስ እግዚአብሔርን በሙላቱ ያየው የለም ማለቱ ነው። በብሉይ ኪዳን ዘመን እግዚአብሔርን ያዩት በከፊል ነበር። ሰብአዊ ፍጡር እግዚአብሔርን በፍጹም ሙላቱ ሊያየው አይችልም። እግዚአብሔር እጅግ ታላቅ በመሆኑ በአእምሮአችን ልናስበው ከምንችለው በላይ ነው። በእነዚህ ደካማ ዓይኖቻችንም ልናየው አንችልም (ዘጸ. 33:20 እና ዮሐ. 6:46)። ዘላለማዊ የእግዚአብሔር ቃል-ኢየሱስ ግን እግዚአብሔርን አይቶታል። እንደገና ዮሐንስ፡ ኢየሱስ «አንድያ የእግዚአብሔር ልጅ» መሆኑን ያመለክታል። (አንድያ የእግዚአብሔር ልጅ ስለሚለው የትናንትና ውይይታችንን ተመልከት።) ኢየሱስ በሰው አእምሮ የማይወሰን አምላክ በመሆኑ የእግዚአብሔርን ባሕርያት ማየትና መረዳት ይቻላል። «በአባቱ እቅፍ ያለ አንድ ልጁ» የሚለው ቃል በእግዚአብሔርና በኢየሱስ ክርስቶስ መካከል ያለውን ፍቅር ያሳያል። ሁለተኛ፡- በደረጃ ወይም በክብር መቀራረባቸውን

ያሳያል። ኢየሱስ ከእግዚአብሔር አብ የራቀ አይደለም። ገን ለገን ናቸው።

በብሉይ ኪዳን ዘመን እግዚአብሔር ለአንዳንድ የተለዩ ሰዎች በራእዮችና ጊዜያዊ በሆነው በሰው ምሳሌ ራሱን ገልጾአል። እነዚህ ራእዮች ግን ጊዜያዊ ከፊል ነበሩ። ፍጹም አምላክ የሆነው ኢየሱስ ግን ሥጋን ለብሶ በመጣበት ጊዜ እግዚአብሔርን ከማንም በተለየ ሁኔታ ገልጾታል (ቂላስያስ 1:15 እና ዕብ. 1:3)። በሥጋዊው አካሉ ውስጥ መለኮታዊነቱ ተሰውሮ ነበር። በኢየሱስ አማካይነት እግዚአብሔር ሥጋን ለብሶ በመጣበት ጊዜ ግን ሰዎች እግዚአብሔር ምን እንደሚመስል የበለጠ ማየት ችለዋል። ምንም እንኳ ይህ መገለጽ ሙሉ በሙሉ ባይሆንም እግዚአብሔር ምን እንደሚመስል ለማወቅ ግን በቂያችን ነው።

35ኛ ጥያቄ፡- በኢየሱስ የምናያቸው የእግዚአብሔር ባሕርያት ምን እንደሆኑ ግለጽ።

አምስተኛ ቀን፡- ትምህርት 2ን እንደገና ከልሰህ አንብቦህ በድጋሚ ለቀረቡት ጥያቄዎች መልስ ስጥ። ለሳምንቱ ስብሰባ ለመዘጋጀት የውይይት ጥያቄዎችን ከልስ።

የክለሳ ጥያቄዎች

1. በዮሐንስ 1:1 መሠረት «ቃል» ማነው?
2. ይህ «ቃል» ሙሉ በሙሉ እግዚአብሔር እንደሆነ የሐንስ የሚያሳየን እንዴት ነው?
3. ይህ «ቃል» ሙሉ በሙሉ ሰው እንደሆነ የሐንስ እንዴት ያመለክታል?
4. የኢየሱስን መምጣት ሰዎች የሚቀበሉበትን ሦስት መንገዶች ግለጽ።
5. «አንድያ ልጅ» የሚለው ቃል ምን ማለት ነው?
6. ጸጋና እውነት ምን ማለት ነው?
7. ሰዎች የእግዚአብሔር ልጆች የሚሆኑት እንዴት ነው?

የሳምንቱ ስብሰባ

1. የሳምንቱ አምልኮ ጊዜ
2. ጸሎት
3. ክለሳ
4. ውይይት

ሀ. 1) ኢየሱስ ማን እንደሆነና ከእግዚአብሔር ጋር ያለው መቀራረብ ምን እንደሆነ በራስህ ቃላት ግለጽ። 2) ስለ ኢየሱስ ማንነት ትክክለኛ መረዳት እንዲኖረን አስፈላጊ የሆነው ለምንድነው?

ለ. 1) ቤተ ክርስቲያንህን በመጉዳት ላይ ያሉ አንዳንድ የሐሰት ትምህርቶችን ጥቀስ። 2) ስለ ኢየሱስ የሚያምኑት ምንድነው? 3) ለእነርሱ ምላሽ እንዲሆኑ የምታቀርባቸው ጥቅሶች ምንድናቸው? 4) በሐሰተኛ ትምህርት እንዳይወስዱ ቤተ ክርስቲያንህ ምእመኖቻዋን በእንዴት ዓይነት ሁኔታ ማስተማር አለባት?

ሐ. 1) ከይሖዋ ምስክሮች ጋር ስላደረግኸው ውይይት ሪፖርት አቅርብ። 2) ምን ያምናሉ? 3) ለዚህ ዓይነት እምነት እንዴት ያለ መልስ ሰጠህ? 4) የትኛውን የቅዱሳን መጻሕፍት ተጠቀምህ? ወይም መጠቀም ነበረብህ? 5) የሐሰት ትምህርታቸውን እንዴት መቋቋም እንደሚቻል ተወያዩ።

መ. 1) የመጥምቁ ዮሐንስ አገልግሎት ምን ነበር? 2) የመጥምቁ ዮሐንስና የክርስቲያኖች አገልግሎት የሚመሳሰለው እንዴት ነው? 3) መጥምቁ ዮሐንስን ስለ መምሰል ክርስቲያኖች ያላቸው ዝንባሌ እንዴት ነው? 4) የመጥምቁ ዮሐንስን ምሳሌነት ከመከተል ይልቅ የቤተ ክርስቲያን መሪዎች ለራሳቸው ክብርን የሚፈልጉት እንዴት ነው?

ሠ. ፊልጵ. 2:5-11 አንብብ። 1) ሰው ከመሆኑ በፊት የኢየሱስ ባሕርይ ምን እንደነበረ ነው ላውሎስ የሚናገረው? 2) በእንዴት ዓይነት ዓላማ ነበር ኢየሱስ ሰው የሆነው? 3) በሰውነቱ ኢየሱስ የምንን መልክ ያዘ? 4) ለእግዚአብሔር በመታዘዝ ኢየሱስ ምን አደረገ? 5) ከእነዚህ ጥቅሶች ስለ ኢየሱስ ሁለት ባሕርያት ምን እንማራለን? 6) ክርስቲያኖች በተለይም ክርስቲያን መሪዎች ምን ዓይነት ዝንባሌ እንዲኖራቸው ነው የምንማረው?

ረ. 1) «አንድያ ልጅ» ሲል ምን ማለቱ እንደሆነ ተወያዩ 2) ብዙ ጊዜ ሰዎች ይህን በምን ሁኔታ ነው የሚረዱት?

ሰ. ኢየሱስ የእግዚአብሔርን ባሕርያት የገለጸልን እንዴት ነው?

5. ጸሎት።